

๖๖

ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

ปริญญานิพนธ์

ของ

พูนศรี ตันติวัฒน์

-1 ๓.๓. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

150422

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์
ดร. วิจิตร วรุตบางกร อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัยพงศ์ ประธานและกรรมการ
ควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ตลอดจน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการสอบปากเปล่าที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ
เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณหญิงเบญจา แสงมลิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจ
และแก้ไข แบบสอบถาม อีกทั้งผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
ขอขอบคุณ คุณลัคนา คันทิวพันธ์ และเพื่อนนิสิตปริญญโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
รุ่นที่ 10 ที่มีส่วนช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณประโยชน์ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอกแก่ พ่อ แม่ ครูอาจารย์
ผู้มีพระคุณยิ่งในฐานะผู้วางรากฐานการศึกษาของผู้วิจัย

พนศรี คันทิวพันธ์

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็ก	
	ก่อนวัยเรียน	9
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	13
	การอนุบาลศึกษาในประเทศไทย	14
	หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	16
	โรงเรียนอนุบาลของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา	
	แห่งชาติ	17
	การบริหารงานของโรงเรียน	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
	งานวิจัยในประเทศ	34
	งานวิจัยต่างประเทศ	35
	สมมติฐานการวิจัย	36
3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
	ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	38

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียน อนุบาลของรัฐ	47
ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	79
วิธีดำเนินการศึกษา	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียน และครู	38
2 จำนวนแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างส่งกลับคืนมา	41
3 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตัวแปร	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหาร งานวิชาการ	48
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหารงาน บุคลากร	51
6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงาน ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและ ครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหารงานอาคาร สถานที่	53
7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหารกิจการ นักเรียน	55

8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหาร งานธุรการและการเงิน	58
9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	60
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงาน ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกเป็นรายค่าน ทั้ง 6 ค่าน	63
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร (สมมติฐานข้อที่ 1) ...	64
12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการ บริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของผู้ บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการศึกษาอบรม (สมมติฐานข้อที่ 2)	66
13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหาร งานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของครู จำแนก ตามประสบการณ์ในการทำงาน (สมมติฐานข้อที่ 3)	68
14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการ บริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการศึกษาอบรม (สมมติฐาน ข้อที่ 4)	70

- 15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมใน
การบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะ
ของผู้บริหารและครูทั้ง 6 กำน (สมมติฐานข้อที่ 5) 72
- 16 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม 74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 โครงสร้างการบริหารและประสานงาน 25

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนนั้น เป็นภาระและหน้าที่ของรัฐ
* แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ
ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 13)

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่มีอายุ 3 -
6 ปี เป็นกระบวนการพัฒนาและกระบวนการเรียนที่ต่อเนื่อง ที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเพื่อ
เตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา นักจิตวิทยาและ
นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ เช่น เฟลโต
นักปรัชญาชาวกรีก กล่าวว่า "การเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญของงานทุกชนิด การเริ่มต้น
งานชีวิตก็เช่นกัน โดยเฉพาะการเริ่มงานชีวิตของเด็กเล็ก ซึ่งเป็นระยะที่จะเพาะ
อุปนิสัยของเด็กเอง" (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2521 : 25) พรอยด์ นักจิตวิทยา
ชาวออสเตรีย กล่าวว่า "พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กช่วงอายุ 0 - 6 ปี เป็น
ระยะที่สำคัญที่สุด เพราะพัฒนาการของเด็กวัยนี้จะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการในวัย
ต่อ ๆ มา" (ประคินันท์ อุปรมัย 2524 : 8) และบลูม นักจิตวิทยาชาวอเมริกา
ได้สรุปการวิเคราะห์ผลการวิจัยต่าง ๆ ไว้ในหนังสือชื่อ "Stability and Change
in Human Characteristics" ว่า "สติปัญญาของเด็กอายุ 1 ปี จะพัฒนาได้
ร้อยละ 20 อายุ 4 ปี จะพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 อายุระหว่าง 4 - 8 ปี
จะพัฒนาได้ถึงร้อยละ 80 อายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป ไม่ว่าจะไปโรงเรียนหรือไม่
มีสิ่งแวดล้อมอย่างไร ความสามารถทางสติปัญญาจะพัฒนาได้เพียงร้อยละ 20 เท่านั้น"
(ประคินันท์ อุปรมัย 2524 : 8 - 11)

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า วิทยกอนประถมศึกษาเป็นวิทยพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต การเรียนรู้การพัฒนาคน ร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ บุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยม เจตคติ และจริยธรรม ควรกระทำอย่างยิ่งในขณะนี้ ด้วยการให้การศึกษากับการอบรมเลี้ยงดูที่ดียิ่งพอ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาในระดับต่อไป ตามลำดับขั้น และเป็นกระบวนการต่อเนื่อง (พรหมพิพย์ ศิริวรรณยุศย์ 2524 : 186)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 50) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กกอนประถมศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาระดับกอนประถมศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 : 2529) ดังนี้

1. เร่งรัดและสนับสนุนให้ชุมชนร่วมรับภาระกับหน่วยงานของรัฐ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กกอนวัยเรียน โดยมุ่งกระจายไปยังชนบท ท้องถิ่นที่ห่างไกล และแหล่งเสื่อมโทรม สำหรับชั้นเด็กเล็กให้เน้นการจัดในท้องถิ่นที่นักเรียนส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่นที่มั่นให้ทั่วถึง ส่วนการศึกษานอกระบบรัฐจัดทำเพื่อเป็นตัวอย่างและการวิจัยเท่านั้น

2. ปรับปรุงคุณภาพการจัดอบรม เลี้ยงดูเด็กกอนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างสุขภาพอนามัย โภชนาการ สติปัญญา บุคลิกภาพ และจริยธรรม เป็นการเตรียมพร้อมของเด็กที่จะเข้าสู่ระบบประถมศึกษา และสังคม

3. วิจัยและพัฒนารูปแบบ กำหนดมาตรฐานการพัฒนาเด็กกอนวัยประถมศึกษา และอบรมผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมรับภาระจัดการศึกษาแก่เด็กวัยกอนประถมศึกษา ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมีความมุ่งหมายและรูปแบบการจัดแตกต่างกันไปตามภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงาน มีลักษณะเป็นต่างฝ่ายต่างจัก มีศูนย์หรือโรงเรียนเป็นจำนวนน้อยที่รวมมือหรือประสานงานซึ่งกันและกัน ดังนั้น การจัดจึงเกิดความซ้ำซ้อน

ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และแหล่งชุมชนที่ให้บริการ ซึ่งไม่เป็นการ
ประหยัค และยากแก่การที่จะพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น คุณภาพของสถานที่ที่
ให้บริการ บุคลากร วิธีการอบรมเลี้ยงดู วัสดุอุปกรณ์ ยังไม่ได้มาตรฐานและมีความ
แตกต่างกันมาก (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 48)

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีนโยบายที่จะ
ให้โรงเรียนอนุบาลของรัฐเป็นศูนย์ฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงเด็กให้แก่หน่วยงานอื่นที่
จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อทุกหน่วยงานจะได้สามารถจัดโรงเรียนหรือ
ศูนย์เด็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานดีเท่าเทียมกัน จึงได้จัดการประชุมสัมมนาผู้บริหาร
โรงเรียนอนุบาลของรัฐขึ้น ในระหว่างวันที่ 6 - 9 กันยายน 2526 เพื่อเตรียม
โรงเรียนอนุบาลของรัฐให้เป็นศูนย์ฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงเด็ก

โรงเรียนอนุบาลของรัฐ เมื่อโอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติแล้ว การปฏิบัติงานต่าง ๆ ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามระบบโครงสร้างใหม่
ทำให้การบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐมีปัญหาและอุปสรรคนานัปการ
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 69) และเมื่อโรงเรียน
อนุบาลของรัฐจะต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงเด็กให้แก่หน่วยงานอื่นอีก
เป็นที่แน่นอนว่า งาน ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรค จะต้องเพิ่มมากขึ้น
ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ สนใจที่จะศึกษาว่า เมื่อภารกิจหลัก
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐเพิ่มเป็น 3 ประการ คือ จัดการศึกษาในระดับอนุบาล
จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และเป็นศูนย์ฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงเด็กแล้ว โรงเรียน
อนุบาลของรัฐจะมีความพร้อมในการบริหารงานในด้านวิชาการ บุคลากร อาคาร
สถานที่ กิจการนักเรียน ธุรการและการเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและ
ชุมชน มากน้อยเพียงไร ฉะนั้นการศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมในการบริหารของ
โรงเรียนอนุบาลของรัฐ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพื่อทราบถึงความพร้อมของโรงเรียน
และเป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ให้เป็นตัวอย่างแก่
หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกัน และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลัก
ได้เป็นอย่างดี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษา 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู ในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารหรือทำงาน ประสบการณ์ในการศึกษาอบรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าโรงเรียนอนุบาลของรัฐมีความพร้อมในการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน มากน้อยเพียงไร และใช้เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐในการที่จะพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และกำหนดแผนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานความหน้าที่ของโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู ในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน
หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง

2.2 ครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม

3.1.1.1 ประสิทธิภาพในการบริหาร แบ่งเป็น

2 ระดับ

ก. ประสิทธิภาพน้อย คือ ต่ำกว่า 10 ปี

ข. ประสิทธิภาพมาก คือ ตั้งแต่ 10 ปี

ขึ้นไป

3.1.1.2 ประสิทธิภาพในการศึกษาอบรม

ก. เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล

ข. ไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล

3.1.2 ครู จำแนกตาม

3.1.2.1 ประสิทธิภาพในการทำงาน แบ่งเป็น

2 ระดับ

ก. ประสิทธิภาพน้อย คือ ต่ำกว่า

10 ปี

ข. ประสิทธิภาพมาก คือ ตั้งแต่ 10 ปี

ขึ้นไป

3.1.2.2 ประสิทธิภาพในการศึกษาอบรม

- ก. เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล
- ข. ไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียน อนุบาลของรัฐทั้ง 6 ด้านคือ

- 3.2.1 งานวิชาการ
- 3.2.2 งานบุคลากร
- 3.2.3 งานอาคารสถานที่
- 3.2.4 งานกิจการนักเรียน
- 3.2.5 งานธุรการและการเงิน
- 3.2.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนอนุบาลของรัฐ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาลศึกษา และระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
3. ครู หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
4. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึภนัคคึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

5. ประสิทธิภาพในการบริหาร หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร
โรงเรียนอนุบาลของรัฐ

6. ประสิทธิภาพในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ทำการสอนในระดับ
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

7. ประสิทธิภาพในการศึกษาอบรม หมายถึง การได้ศึกษาหรืออบรมตาม
หลักสูตรอนุบาลศึกษา จากหน่วยงานที่ให้การศึกษาหรือให้การอบรม

8. ความพร้อมในการบริหารงาน หมายถึง ความคล่องตัวในการบริหารงาน
ของโรงเรียนทั้ง 6 คำน ในวิจัยนี้วัดความพร้อมโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
การบริหารงานของโรงเรียน 6 คำนมีดังนี้

8.1 งานบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร
การเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผลการศึกษา การนิเทศการสอน
การฝึกอบรมครูประจำการ ตลอดจนกิจกรรมเสริมวิชาการต่าง ๆ

8.2 งานบริหารบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคล
ทุกประเภทที่อยู่ในโรงเรียน ได้แก่ การสรรหามอบบุคคลเข้าทำงาน การมอบหมายงาน
การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคคล การให้สวัสดิการ การพิจารณาความดีความชอบ
และการให้พ้นจากงาน

8.3 งานบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ
การกำหนดแผนผัง การก่อสร้าง การดูแลรักษา การซ่อมแซม การจัดห้องเรียน
ห้องวิชาการ ห้องทำงาน ลาน และห้องอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับครูและนักเรียนให้
เพียงพอ

8.4 งานบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรม
เกี่ยวกับนักเรียนที่ไม่ใช่การเรียนการสอน เช่น การสำรวจเด็กเข้าเรียน การลง
ทะเบียนนักเรียน การแบ่งชั้นแบ่งกลุ่มนักเรียน การปฐมนิเทศ การปกครองนักเรียน
การรักษาระเบียบวินัย การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และสวัสดิการต่าง ๆ ที่จัดให้
นักเรียน

8.5 งานบริหารธุรกิจและการเงิน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ การจักรเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกจ่ายเงิน การอำนวยความสะดวกหรือบริการที่โรงเรียนจัดให้แก่บุคลากรในโรงเรียน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องพยาบาล อาหารกลางวัน เป็นต้น

8.6 งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการติดต่อ การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือ การร่วมงาน การประสานงาน เป็นต้น ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยมุ่งการสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดประโยชน์ในค่านต่าง ๆ แก่กันและกันทั้งสองฝ่าย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน

ความสำคัญของเด็กก่อนวัยเรียนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เพราะเด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยพื้นฐานของชีวิตที่จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ถ้าเด็กก่อนวัยเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้มีความเจริญงอกงามในการพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ก็จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ แต่ถ้าเด็กก่อนวัยเรียนไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญงอกงามในการพัฒนาการทุก ๆ ด้าน เท่าที่ควร ก็จะกลายเป็นปัญหาของสังคมต่อไปในอนาคต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริถึงความสำคัญของวัยเด็กและการอบรมเลี้ยงดู เนื่องในโอกาสปีเด็กสากล พุทธศักราช 2522 ดังนี้ (ปรานีศ อัมพรสินธุ์ 2522 : 8 อ้างอิงมาจาก เอกสารพระราชดำริ เนื่องในโอกาสปีเด็กสากล 2522 : 1)

...เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งการรับมรดกชอบในการสร้างรักษาความผาสุกของประชากรในโลก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องและเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาคำความคิด จิตใจ ให้ปรานีศ ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล...

และพระยาอนุমানราชชน ไก่กล่าวถึงความสำคัญของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ในหนังสือ "สกุติเด็ก ๆ" ว่า (สภาสตรีแห่งชาติ 2524 : ไม่มีเลขหน้า)

...การสังเกตให้เป็นลวดลายโค้งงอตามฉันทะ ก็เปรียบได้ด้วยการสังเกต
ความคิด ความอ่าน และความรู้สึกซึ่งมีอยู่ในดวงจิต จินตเป็นอุปนิสัย
สันดาน นับว่าเป็นศิลปอันยอดเยี่ยมในโลกนี้ ถ้าอยุ่ที่สลักในเมื่อเด็ก
ได้สลักเอาไว้ด้วยก็ก็จะสืบต่อไปไม่ลบเลือนไปได้ตลอดชีวิต...

อภัย จันทวิมล (ปรากฏ อัมพรสินธุ์ 2523 : 21 อ้างอิงมาจาก อภัย
จันทวิมล 2506 : ก) ได้กล่าวว่า "เคยมีผู้ให้ข้อสังเกตว่า เทคนิคในการจัด
การศึกษาชั้นต่ำสุด มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด และยิ่งสูงขึ้นการเปลี่ยนแปลงจะน้อยลง
ทุกที ตามแนวความคิดนี้เทคนิคในการจัดการศึกษาที่มีการพัฒนาการมากที่สุด คือการ
ศึกษาชั้นอนุบาล อาจกล่าวได้ว่า ความเจริญก้าวหน้าในเรื่องการศึกษาอนุบาลเป็น
เครื่องวัดความเจริญของชาติบ้านเมืองส่วนหนึ่ง ประเทศไทยมีการศึกษาอนุบาลเจริญ
ก้าวหน้าเป็นปึกแผ่น การศึกษาในระดับอื่น ๆ ของประเทศก็ย่อมเจริญก้าวหน้าตาม
ไปด้วย"

เบญจา แสงมลิ (เบญจา แสงมลิ 2518 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึง
ความสำคัญของการศึกษาก่อนวัยเรียนตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูไว้ดังนี้ "ทุกยุคทุกสมัย
เด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างทะนุถนอมเสมอมา โดยที่ผู้ใหญ่จะเข้าใจ
หลักการศึกษารึหรือไม่ก็ตาม สิ่งที่ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย บรรดาญาติสำหรับลูกหลาน
ก็คือ อยากให้เขาเติบโตเป็นคนดี มีเงินทอง ทั้งลาภ ยศ สรรเสริญ แต่สิ่งที่จะให้
เด็กถึงจุดบรรณาของผู้ใหญ่นั้น ไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้ง่ายนัก การปลูกฝังอบรม
เด็กนั้น จะต้องประกอบด้วยขั้นตอน หลักการ และวิธีปฏิบัติอย่างละเอียดรอบคอบ ผู้ที่
ทำหน้าที่ปลูกฝัง อบรม สั่งสอน จะต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ เข้าใจความหมายอย่างแท้จริง
จัดขั้นตอนได้ถูกต้อง และมีวิธีการโดยเฉพาะ จึงสามารถนำเด็กไปสู่เป้าหมายได้"

นอกจากนี้ พรอสต์ ได้อ้างถึงแถลงการณ์ของสภาการศึกษา
(Education Politics Commission) ของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับ
เด็กก่อนวัยเรียน มีใจความสำคัญว่า หัวใจสำคัญของการศึกษาในระยะเริ่มแรกคือ
การที่จะช่วยให้สติปัญญาของเด็กได้รับการพัฒนา เพราะเด็กเพิ่งจะได้รู้จักกับโลก

ภายนอก ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวเขาจะกลายเป็นสิ่งใหม่ที่เด็กจะได้เรียนรู้ เช่น โลกของธรรมชาติ โลกของการเล่น โลกของตัวเอง และโลกของเด็กอื่น ๆ ที่จริงก่อนที่จะเข้าโรงเรียนนั้นเด็กได้รับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาบ้างแล้ว แต่โรงเรียนจะช่วยทำให้ประสบการณ์ของเด็กขยายกว้างออกไปอีก นอกจากการพัฒนาการด้านสติปัญญาแล้วประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับช่วงนี้ จะช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็กแต่ละคนด้วย ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่มั่นคง ปลอดภัย รู้จักการยกย่องนับถือตัวเอง และที่สำคัญก็คือทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาได้ประสบความสำเร็จบางอย่างเมื่อเข้ามาอยู่ในโรงเรียน นั่นคือ การที่เขาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและช่วยผู้อื่น เขาจะเกิดความรู้สึกว่า ตัวเองเป็นที่ยอมรับและมีคุณค่า ทั้งนี้การศึกษาระดับนี้จึงนับว่ามีความสำคัญยิ่ง และควรจะเป็นส่วนหนึ่งของวัยเด็ก เพราะว่าสิ่งที่เด็กได้รับในช่วงแรกจนถึง 6 ปี จะมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก และเป็นรากฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น" (ณัฏฐา แก้วสุวรรณ 2525 : 24 อ้างอิงมาจาก Frost. 1977 : 7)

เพียเจต์ นักจิตวิทยาชาวสวิส ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา กล่าวว่า "ขั้นพัฒนาของโครงสร้างสติปัญญาของเด็กแรกเกิดจนถึงวุฒิภาวะสูงสุด เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเป็นไปตามลำดับขั้นสัมพันธ์กัน ขั้นต้นต้องมาก่อนขั้นหลังเสมอ หลักพัฒนาการของเพียเจต์ อาจสรุปย่อ ๆ ได้ดังนี้

1. พัฒนาการมีความหมายต่อเนื่อง
2. การพัฒนาการต้องอาศัยการที่มนุษย์ต้องเข้าใจถึงความแตกต่างในสิ่งของ 2 สิ่ง (Discrimination) และสามารถมองเห็นความเหมือนกันในสิ่งของ 2 สิ่ง (Generalization) ซึ่งสองกระบวนการนี้จะควบคู่กันตลอดเวลา
3. พัฒนาการที่เกิดขึ้นใหม่จะรวมเอาพัฒนาการขั้นเดิมไว้ด้วย
4. ในขั้นพัฒนาการแต่ละขั้น ประสบการณ์จะถูกบันทึกไว้ในโครงสร้างสติปัญญาจะมีลำดับ (Hierarchy) ที่แน่นอน
5. พัฒนาการในขั้นต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลไม่สามารถกำหนดอายุที่แน่นอนได้ เพราะคนมีพัฒนาการไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ เพียเจต์ (พรณทิพย์ ศิริวรรณมุขย์ 2524 : 185 - 186 อ้างอิงมาจาก Piaget) ยังได้อธิบายความหมายของขั้นพัฒนาการ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวอ้างของ พรอสท์ ข้างต้น ดังนี้

1. ขั้นพัฒนาการคือ ระยะเวลาที่อินทรีย์ของมนุษย์ได้รับการรวบรวมความคิด ความเข้าใจ เพื่อเริ่มพัฒนาโครงสร้างสติปัญญาตามระดับวุฒิภาวะ
2. เมื่อบุคคลพัฒนาถึงระดับสติปัญญาหนึ่ง พัฒนาการนั้นจะเป็นรากฐานให้พัฒนาในระดับต่อไป
3. การพัฒนาการเป็นไปตามลำดับขั้น
4. ขั้นพัฒนาการเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา 2521 : 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนว่า "การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรากฐานอันจำเป็นและสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลและสังคม เพราะกระบวนการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ เป็นกระบวนการสืบเนื่องกัน เป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และมีอิทธิพลต่อการปรับตัวในสังคม เด็กเป็นทรัพยากรที่นับประสาอะไรให้แก่ชาติสูงสุด เพื่อขจัดความไม่เสมอภาคในฐานะของบุคคล และสร้างความเป็นธรรมแก่เด็กทุกคนไม่ว่าเด็กปกติหรือเด็กผิดปกติ อยู่ถิ่นฐานใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด และฐานะระดับใดในสังคม ควรถือเป็นนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการดำเนินการจัดประสบการณ์ และการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียนอย่างกว้างขวางและรีบด่วน ทั้งกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน โดยไม่ถือว่าการศึกษาระดับนี้เป็นเพียงการแก้ปัญหาสังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น"

จากข้อความในกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทัศนะของนักการศึกษาหลายท่าน อาจสรุปได้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ หากเด็กได้รับการพัฒนาการด้วยการจัดสภาพแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม กับเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถที่เขา มีอยู่อย่างเต็มที่ตามวัย เด็กก็จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ แต่ในทาง

ทรงกันข้ามถ้าเด็กไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม จากประสบการณ์ที่ควรได้รับ หรือไม่มีโอกาสใช้ความสามารถตามวัยได้อย่างเต็มที่ ก็จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่คอยคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1. แนวคิดของ เฟรเดริก เฟรเบล (Fredrich Froebel)

เฟรเบล (ชัชยงค์ พรหมวงศ์ 2524 : 218 อ้างอิงมาจาก Froebel) เป็นนักการศึกษาชาวเยอรมัน ได้รับการยกย่องว่าเป็น "บิดาแห่งการอนุบาลศึกษา" แนวคิดของเขาเป็นที่ยอมรับและนิยมนับมากจนถึงปัจจุบัน เฟรเบล มีความเชื่อว่า "ครูควรจะต้องส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ" เฟรเบลเน้นการจัดกิจกรรม โดยถือว่า "เด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน ซึ่งอาจจะแสดงออกเมื่อได้รับการสนับสนุน" เฟรเบล ได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นที่เมืองแบล็คเคนเบอร์ก ในค.ศ. 1837 เรียกว่า "Kindergarten" เป็นภาษาเยอรมันแปลว่า "สวนเด็ก" ยึดหลักในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1.1 การเล่นเป็นการทำงานของเด็ก และการเล่นก็เป็นการเรียนของเด็กด้วย เด็กจะเกิดการพัฒนาตัวเอง

1.2 เกมและเพลง ช่วยให้เด็กสนุกสนาน เกิดประสบการณ์ในการเรียนด้วยตนเอง

1.3 การใช้วัสดุอุปกรณ์ ช่วยเสริมสร้างให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดริเริ่มจากการประดิษฐ์วัสดุ อุปกรณ์

1.4 การฝึกให้เด็กทำงานต่าง ๆ เช่น การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ ช่วยฝึกและพัฒนาการทางนิสัย และการเรียนรู้ธรรมชาติของเด็ก

2. แนวคิดของ มาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori)

มอนเตสซอรี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 :

99 - 100 อ้างอิงมาจาก Montessori) เป็นแพทย์และนักจิตวิทยาชาวอิตาลี
 เธอมีความคิดเห็นสอดคล้องกับหลักการของเฟรเดอริคเป็นส่วนใหญ่ เช่น การจัด
 สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลด้วยธรรมชาติ มีสนามให้เด็กวิ่งออกกำลังกาย ในส่วนที่
 ขัดแย้งกันก็คือ การจัดชั้นเรียนแบบเป็นระเบียบตายตัวของเฟรเดอริค มอนเตสซอรีมี
 แนวคิดว่า ควรให้เสรีแก่เด็กในการแสวงหาความรู้ โดยปล่อยให้เด็กมีประสบการณ์จาก
 สิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและสมัครใจ ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นแนวในการจัด
 กิจกรรม มอนเตสซอรี ได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้น เรียกว่า "บ้านเด็ก" โดยจัด
 โรงเรียนให้เหมือนบ้านมีเครื่องเล่นที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องครัว เป็นต้น เด็กมาโรงเรียน
 จะรู้สึกอบอุ่น คุ้นเคยเหมือนบ้านของตนเอง

การอนุบาลศึกษาในประเทศไทย

๑. สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงจัดตั้งโรงเรียน
 ราษฎรและโรงเรียนราษฎรารี สำหรับพระเจ้าลูกยาเธอ พระเจ้าลูกเธอ และ
 พระบรมวงศานุวงศ์ แนวการจัดมุ่งส่งเสริมให้มีการสร้างแรงจูงใจแก่เด็ก ใช้วิธีสอน
 ที่ทำให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ถึงพระราชดำริสทอนหนึ่งในพิธีเปิดโรงเรียนว่า

...เมื่อใดมาเห็นการเล่าเรียนของลูกที่จัดขึ้นใหม่ในเวลานี้ ทำให้มีใจ
 พุ่งขึ้นด้วยความยินดี พาให้นึกถึงเมื่อครั้งที่พ่อเล่าเรียนอยู่ ตอนนั้นรู้สึก
 กันกับเด็วย่นมาก การเล่าเรียนในครั้งนั้นเป็นการยากลำบาก เรียนเหมือน
 อย่างอาจารย์สอนหนังสือพระ และไม่ได้มีเครื่องจูงใจให้รื่นเริงในการ
 เล่าเรียนเหมือนเด็วย่น...

(อารี รังสินันท์ 2524 : 127)

อารี รั้งสินธุ์ (อารี รั้งสินธุ์ 2524 : 134 - 135) ได้กล่าวถึง
การจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนอนุบาล ตามแนวคิดของ เฟรโดเบล และ
มอนเตสซอรี เข้ามาสู่ประเทศไทย และเริ่มดำเนินการโรงเรียนราษฎร์เป็นส่วนใหญ่คือ

1.1 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย หรือโรงเรียนวังหลัง จัดตั้งขึ้นโดย
คาซนุทกอเมริกัณที่เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนาในประเทศไทย และได้เปิดแผนกอนุบาล
ในปี พ.ศ. 2454 นับเป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรก ดำเนินการโดยนางสาวโคลด์
(Miss Edna Sana Cold) จัดการสอนตามแนวของเฟรโดเบล

1.2 โรงเรียนราชินี เปิดแผนกอนุบาล พ.ศ. 2466 เป็นโรงเรียน
อนุบาลแห่งแรกที่เกิดจากการโดยคนไทย คือ หม่อมเจ้าพิจิตรจิราภา เทวกุล เป็นศิษย์
ของนางสาวโคลด์ สอนตามแนวของเฟรโดเบล และมอนเตสซอรี

1.3 โรงเรียนมาแตร์เดอี รับนักเรียนอนุบาล พ.ศ. 2470 สอนตาม
แนวของเฟรโดเบล ดำเนินการโดย มาแมร์ เทเรซา ชาวเบลเยียม พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรง
ศึกษาชั้นอนุบาลที่โรงเรียนแห่งนี้

2. สมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

กระทรวงธรรมการ ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่นักเรียนมากขึ้น
เพราะได้เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับนี้ จึงได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐ
แห่งแรกขึ้นในกรุงเทพมหานคร คือ "โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ" สังกัดกรมการ
ฝึกหัดครู เมื่อ พ.ศ. 2483 จัดการสอนตามแนวคิดของเฟรโดเบล บิดาแห่งการ
อนุบาลศึกษา ใช้วิธีสอนแบบ Play Way Method ต่อมา พ.ศ. 2485 กระทรวง
ธรรมการได้มีนโยบายขยายโรงเรียนอนุบาลออกไปในส่วนภูมิภาค และปี พ.ศ.
2516 มีโรงเรียนอนุบาลของรัฐครบทุกจังหวัด รวมทั้งสิ้น 75 โรงเรียน (จินตนา
ทัญญู 2525 : 15 - 17)

หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

เขาวงพาทิ เกษะคุปต์ (เขาวงพาทิ เกษะคุปต์ 2525 : 9 - 15) ได้รวบรวม
หน่วยงานที่จัดการศึกษาก่อนระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. ทบวงมหาวิทยาลัย จัดในรูปอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย
จุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า ในด้านการเรียนการสอน การวิจัย
มุ่งเตรียมความพร้อมเด็กเพื่อเรียนต่อไปในชั้นประถมศึกษา
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดในรูปโรงเรียนอนุบาล
เนื่องจากรัฐไม่สามารถจัดบริการได้ทั่วถึง จึงสนับสนุนให้เอกชนดำเนินการ เป็นการ
ช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการเลี้ยงดู
3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดในรูปโรงเรียน
อนุบาลและชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา จัดเพื่อเป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานอื่น
ที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันและการศึกษาค้นคว้า วิจัย การสอนมุ่งเตรียมความพร้อม
ให้แก่เด็กมากกว่ามุ่งสอนหนังสือ
4. กรมการศาสนา จัดในรูปชั้นเด็กเล็ก จุดมุ่งหมายเพื่อให้พระไภสัช
ประโยชน์แก่สังคม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม วัฒนธรรมที่ดีงามแก่เด็ก เตรียมเด็กให้มี
ความรู้พื้นฐานก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา
5. กรมการฝึกหัดครู จัดในรูปชั้นเด็กเล็กในโครงการฝึกหัดครูชนบท และ
โรงเรียนสาธิต เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และฝึกหัดการสอน
6. กรมพัฒนาชุมชน จัดในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมให้เด็กได้รับการ
การเลี้ยงดูอย่างถูกต้องและเหมาะสมด้วยการเสริมสร้างความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย
และจิตใจ
7. กรมอนามัย จัดในรูปศูนย์โภชนาการ เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดู
อย่างถูกวิธี เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางโภชนาการแก่พ่อแม่เด็ก และช่วยเหลือเด็กที่
ยากจน
8. กรมประชาสงเคราะห์ จัดในรูปสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งของกรม
ประชาสงเคราะห์และของเอกชน และจัดสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี เพื่อ
สงเคราะห์เด็กที่ยากไร้

9. กรุงเทพมหานคร จัดในรูปศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน เพื่อบริการอาหารกลางวันแก่เด็กเล็กในเขตต่าง ๆ เป็นการช่วยผู้ปกครองและพัฒนาเด็กให้มีความพร้อม

10. เทศบาล จัดในรูปชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาของเทศบาล โดยผู้ปกครองร่วมรับภาระในการจ่ายค่าจ้างครูผู้สอน

11. สมาคมและมูลนิธิ เป็นองค์การที่ให้ความอนุเคราะห์เด็กอายุ 0 - 6 ปี จัดในรูปหมู่บ้านเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลและเด็กเล็ก

โรงเรียนอนุบาลของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โรงเรียนอนุบาลของรัฐแห่งแรกคือ "โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ" สังกัดกรมการฝึกหัดครู ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2483 เป็นโรงเรียนที่ให้นักเรียนฝึกหัดครูอนุบาลได้ฝึกงานก่อนออกไปปฏิบัติงาน ต่อมากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะขยายการศึกษาในระดับนี้ออกไปยังส่วนภูมิภาค โดยให้มีโรงเรียนอนุบาลจังหวัดละ 1 โรงเรียน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา โรงเรียนอนุบาลในส่วนภูมิภาคแห่งแรกคือ "โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา" ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2485 และในปีพ.ศ. 2516 ก็มีโรงเรียนอนุบาลครบทุกจังหวัด รวมทั้งสิ้น 75 โรงเรียน วันที่ 1 เมษายน 2522 โอนโรงเรียนอนุบาลของรัฐมาสังกัดกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา และวันที่ 1 ตุลาคม 2523 โอนโรงเรียนอนุบาลของรัฐมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

การจัดอนุบาลศึกษาของไทย บิดหลักปรัชญาที่ว่า "การอนุบาลศึกษาเป็นการให้การศึกษา อบรม และเลี้ยงดูเด็กให้เจริญงอกงาม มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา" (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 3)

นโยบายการจัดโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 4) รัฐจะจัดทำเพื่อเป็นตัวอย่างและการวิจัยเท่านั้น ทั้งนี้ อาจสรุปหน้าที่ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ได้ดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในรูปของชั้นอนุบาล กำหนดเวลาเรียน 2 ปี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานอื่น
2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
3. ทดลองและวิจัยรูปแบบการจัดโรงเรียนอนุบาล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน และการอบรมเลี้ยงดู
4. ให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานอื่น ๆ ในการฝึกอบรมที่เลี้ยงเด็ก
5. สาธิต นิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การบริหารงานของโรงเรียน

การบริหารงานของโรงเรียนนั้น เป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของงาน ได้แก่ มิลเลอร์ (Miller, 1965 : 500 - 505) ได้กล่าวถึงงานที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติว่ามี 8 ประเภท คือ การวางแผนโครงการด้านการเรียนการสอน ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การเงินและธุรการ การประชาสัมพันธ์ การวางแผนและการประเมินผล และวิจิตร วรทมางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (วิจิตร วรทมางกูร และสุพิชญา ชีระกุล 2523 : 80) กล่าวว่า งานบริหารโรงเรียนนั้น มีงานที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติอยู่ 6 ด้าน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารอาคารสถานที่ งานบริหารธุรการ และงานบริหารโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชน

จากแนวความคิดต่าง ๆ ดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า งานบริหารของผู้บริหารโรงเรียนควรมี 6 ด้าน ซึ่งครอบคลุมงานภายในโรงเรียน ตลอดจนงานภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่

1. งานบริหารวิชาการ
 2. งานบริหารบุคลากร
 3. งานบริหารอาคารสถานที่
 4. งานบริหารกิจการนักเรียน
 5. งานบริหารธุรการและการเงิน
 6. งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- รายละเอียดของการบริหารงานในแต่ละด้านมีดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

งานบริหารวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่ง นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2525 : 18 - 38) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับการที่จะคงแสวงหาและเขียนปรัชญา จุดประสงค์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนออกมาให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี รู้จักแนะนำให้ครูใช้และทำประมวลการสอน โครงการสอนหรือบันทึกการสอน รู้หลักในการทำตารางสอน จัดวิชาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้ให้การนิเทศ รู้จักเลือกและแสวงหาวัสดุอุปกรณ์ และแนะนำให้ครูใช้ตามกำลังความสามารถของโรงเรียน ให้ครูรู้จักการเลือกและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดห้องสมุดให้ครูและนักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ครูรู้จักวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน และนำผลการสอบมาปรับปรุงครูในด้าน การสอน

บันลือ พงษ์วัน (บันลือ พงษ์วัน 2522 : 155 - 156) ได้จำแนกงานวิชาการไว้ว่า คือ งานซึ่งเริ่มตั้งแต่การรับเด็กเข้าเรียน การจัดครูประจำชั้น

ประจำวิชา การจัดทำรายงานสอน การเตรียมงานก่อนเปิดเรียน การจัดบริการด้าน
วัสดุหลักสูตร เช่น โครงการสอน ประมวลการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีการวัดผล
สมุดประจำตัว สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ การจัดบริการห้องสมุด ทำรายงาน
หนังสืออ้างอิงทั้งของครูและนักเรียน การจัดบริการวัสดุ อุปกรณ์การสอน ให้ครู
สามารถใช้ได้อย่างสะดวก และการจัดทำโครงการการวัดผลการศึกษาไว้ตลอดปี
จากรายละเอียดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ มีขอบข่าย
การดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

1. หลักสูตร
2. การจัดหาหนังสือคู่มือครู แผนการสอน กำหนดการสอน และแบบเรียน
ต่าง ๆ
3. การจัดชั้นเรียน การจัดทำรายงานสอน การจัดครูเข้าสอน
4. การควบคุมการสอน การประเมินผลการสอน การออกข้อสอบ การ
วิเคราะห์ผลการเรียน การนิเทศการสอน
5. การสอนซ่อมเสริม
6. การค้นคว้าทดลอง เพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
7. การจัดบริการสื่อการเรียนการสอน

เกิดระดับก่อนประถมศึกษา เป็นวัยที่เตรียมรับประสบการณ์อย่างเต็มที่ เกิด
ที่จะเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์จริง ๆ igitจะต้องมีพื้นฐานที่ การปูพื้นฐานเบื้องต้นเป็น
เรื่องสำคัญมาก เกิดของการความเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการ
อนุบาล ควรจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. พัฒนาการของเกิดระดับก่อนประถมศึกษา

สาลี เบ้าสุวรรณ (สาลี เบ้าสุวรรณ 2527 : 77 - 81) ได้กล่าวถึง
พัฒนาการของเกิดระดับก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย เกิดในวัยนี้กล้ามเนื้อยังไม่เจริญเติบโต
เต็มที่ ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะมือและตา ยังไม่ก็ ทายังมอง
สิ่งของเล็ก ๆ ไม่ค่อยชัดเจน จึงไม่พร้อมที่จะทำงานละเอียด เช่น การอ่านและเขียน
หนังสือตัวเล็ก ๆ กระดูกของเกิดวัยนี้ยังอ่อน อาจโค้ง งอ หรือเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

ฉะนั้น การบังคับให้เด็กนั่งนิ่ง ๆ หรือทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเวลานาน ๆ อาจทำให้เป็นอันตรายต่อกระดูกของเด็ก และทำให้เสียทรวดทรงได้

1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ เด็กวัยนี้อารมณ์อ่อนไหว

เปลี่ยนแปลงง่าย ยังควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดี บางครั้งจะมีการแสดงออก เช่น โกรธง่าย โมโหง่าย มักจะรักผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ชอบแสดงความเป็นเจ้าของ บางครั้งจะมีความอาย และกลัวสิ่งต่าง ๆ กลัวเสียงดัง กลัวความมืด กลัวคนแปลกหน้า ชอบโอ้อวด เพื่อฝัน ชอบคำชมเชย ชอบของสวยงาม ต้องการความรักความอบอุ่นจากผู้อื่น และบางครั้งต้องการอิสระ

1.3 พัฒนาการด้านสังคม เด็กวัยนี้เริ่มมีประสบการณ์ใหม่จากในบ้าน และนอกบ้าน ต้องการปรับปรุงตนเองให้รู้จักเล่นกับเพื่อน ยอมรับกฎเกณฑ์ของหมู่พวก รู้จักแบ่งปัน รอคอย เริ่มแสดงความสามารถเฉพาะตัวออกมา ต้องการให้ผู้อื่นชื่นชม และรับเป็นพวก

1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา เริ่มอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ช่างสังเกต ช่างซักถามปัญหาเสมอ ชอบคิดคำนึง ชอบเล่นสมมติ บางครั้งอาจเล่าเรื่องที่เกินความจริง ชอบเลียนแบบผู้ใหญ่ ความสามารถในการรับฟังและเข้าใจเรื่องราว ยังไม่ดี มีความสนใจในระยะสั้น ๆ ชอบคิดสร้างสรรค์ ชอบทำกิจกรรมเอง

2. ความต้องการโดยทั่วไปสำหรับเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 54 - 55) ได้จำแนกความต้องการของเด็กโดยทั่วไปไว้ คือ

2.1 ความต้องการทางร่างกาย เช่น ต้องการอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ ต้องการพักผ่อน ต้องการเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับฤดูกาล

2.2 ความต้องการทางอารมณ์ ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความสนใจและความเข้าใจจากคนที่อยู่ใกล้ชิด

2.3 ความต้องการทางสังคม ต้องการประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ต้องการให้คนในบ้านและในสังคมยอมรับ

2.4 ความต้องการทางสติปัญญา ต้องการขยายประสบการณ์ให้กว้างขวาง อยากรู้ อยากเห็น อยากค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง

3. แนวการจัดประสบการณ์สำหรับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 27 - 30) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงแก้ไขแนวการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2522 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ซึ่งได้แบ่งแนวการจัดประสบการณ์ออกเป็น 3 กลุ่มประสบการณ์ คือ

3.1 เตรียมสร้างเสริมทักษะ (ภาษาไทย คณิตศาสตร์)

3.2 เตรียมสร้างเสริมประสบการณ์

3.3 สร้างเสริมลักษณะนิสัย

การนำแนวการจัดประสบการณ์ไปใช้ จะต้องนำมาทำเป็นแผนการจัดประสบการณ์เสียก่อนจึงจะนำไปจัดกิจกรรมได้ และครูจะต้องทำบันทึกการสอนเป็นรายวันรายคาบ ตามหัวข้อดังนี้

จุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์

ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแผน

กิจกรรมที่ครูจัด

สื่อการเรียน

การประเมินผล

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมช่วยให้เด็กมีประสบการณ์กว้างขวางมากขึ้น ถ้าเด็กได้เห็นมาก ได้ฟังมาก หรือช่วยให้เข้าใจความหมายมาก ความรู้และประสบการณ์จะขยายกว้างขวางออกไป ทำให้เด็กมีประสบการณ์มาก มีความสามารถในการคิด การตัดสินใจ ตลอดจนการแก้ปัญหาได้ดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

4.1 หลักการจัดกิจกรรม ได้แก่ การวางแผนการจัดกิจกรรม ความเข้าใจถึงพื้นฐานความต้องการ ความสนใจ ระยะเวลาสนใจ ความสามารถของเด็ก

จัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างสลับกัน ครูและนักเรียนเตรียมกิจกรรมร่วมกัน ทั้งกิจกรรมในร่มและกลางแจ้งเหมาะสมกับวัยของเด็ก และพยายามให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระ เป็นต้น

4.2 การเลือกกิจกรรม ควรคำนึงถึงอายุและความสนใจของเด็ก เช่น เด็กอายุไม่เกิน 3 ปี ชอบกิจกรรมที่จับด้วยตนเอง เด็กอายุไม่เกิน 5 ปี ชอบกิจกรรมที่เห็นผลงาน เด็กอายุไม่เกิน 5 - 8 ปี มีความคิดคำนึงสูง ควรเป็นกิจกรรมที่เด็กเคยทำ และสามารถสนองตอบได้ และช่วยสร้างเสริมสุขภาพ ความเจริญเติบโตให้แก่เด็ก

4.3 การจัดเวลาและตารางกิจกรรม ควรให้การพักผ่อนและการทำงานสมดุลกัน จัดกิจกรรมในช่วงเวลาสั้น ๆ ควรจัดกิจกรรมยากและง่ายสลับกัน และการจัดตารางควรยืดหยุ่นได้ทั้งเวลาและกิจกรรมได้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของเด็ก

4.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นการสำรวจว่า กิจกรรมนั้นเหมาะสมกับวัยของเด็กและฤดูกาลเพียงใด เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เด็กเล่นได้ทุกคนหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. การประเมินผลระดับก่อนประถมศึกษา

เป็นการประเมินผลเพื่อประเมินพัฒนาการของเด็ก ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิใช่การประเมินเพื่อให้เลื่อนชั้น วิธีการประเมินพัฒนาการของเด็กมีหลายวิธี คือ

- 5.1 การสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล
- 5.2 การสนทนา
- 5.3 การตรวจผลงาน
- 5.4 การใช้ข้อสอบปากเปล่า
- 5.5 การใช้ข้อทดสอบ

เกณฑ์การให้น้ำหนักในการวัดผล

วิธีวัดผล	ชั้นอนุบาลปีที่ 1		ชั้นอนุบาลปีที่ 2	
	ภาคที่ 1	ภาคที่ 2	ภาคที่ 1	ภาคที่ 2
1. การสังเกต	50%	40%	40%	40%
2. การสนทนา	40%	30%	30%	30%
3. การตรวจผลงาน	10%	15%	10%	10%
4. การทดสอบควยวาจา	—	10%	10%	10%
5. การทดสอบขอเขียน	—	5%	10%	10%

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 157 - 64

6. การจัดสภาพแวดล้อม

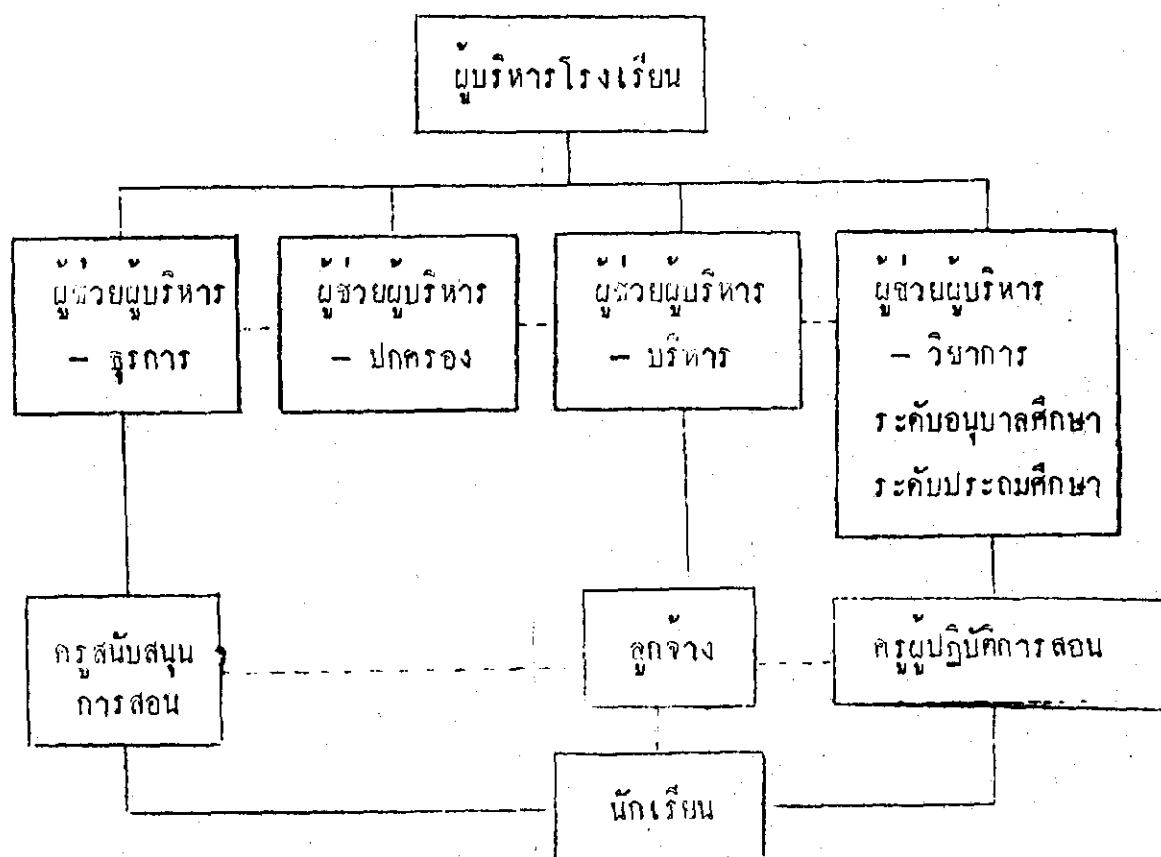
ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่ต้องพิจารณาในการจัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็กก่อนประถมศึกษา สถานที่ให้การศึกษาอบรมแก่เด็กวัยนี้ ต้องจัดเตรียมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สิ่งของเครื่องใช้ ต้องดึงดูดความสนใจที่พึงจากบ้านจากพ่อแม่มาเป็นอย่างแรก ดังนั้น จึงควรจัดโรงเรียนให้มีสภาพคล้ายบ้าน เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย รักโรงเรียน อยากมาโรงเรียน

2. การบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานบุคลากร คือ จัดให้คนทำงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดในเวลาอันสั้น สิ้นเปลืองเงินและวัสดุอันน้อยที่สุด ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้คนที่ทำงานเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าและได้ผลตอบแทนเป็นที่พอใจ มีความพอใจและเต็มใจที่จะทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ งานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภท จะดำเนินไป

อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน ในการบริหารโรงเรียนนั้น บุคลากรในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถึงแม้โรงเรียนจะเป็นตึกใหญ่โต มีวัสดุอุปกรณ์การสอนนานาชนิด มีงบประมาณมากมาย แต่ไม่มีบุคลากรที่มีคุณภาพ ขาดสมรรถภาพ ขาดความรับผิดชอบ ต่างคนต่างมีความขัดแย้งต่อกัน ไม่รวมมือกันทำงาน โครงการทั้งหลายที่วางไว้ก็จะล้มเหลว

บุคลากรในโรงเรียนอนุบาลมีดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูปฏิบัติการสอน ครูสนับสนุนการสอน ลูกจ้าง (คณงาน ภารโรง คนครัว ยาม) และนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา 2525 : 12)

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการบริหารและประสานงาน

สารี เบ้าสุวรรณ (สารี เบ้าสุวรรณ 2527 : 39 - 40) ได้กล่าวถึงการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

1. การวางแผนบุคลากร เป็นการวางแผนเพื่อแสดงความต้องการบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 บุคลากรที่โรงเรียนมีอยู่ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและคุณสมบัติของบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่คนมีอยู่ และปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน โดยแจ้งทั้งคุณสมบัติและงานที่รับผิดชอบ

1.2 ปริมาณงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมด ห้องเรียน วิชาที่เปิดให้เรียน และงานอื่น ๆ ที่โรงเรียนรับผิดชอบ

1.3 บุคลากรที่ต้องการ จากจำนวนบุคลากรที่โรงเรียนมีอยู่ และปริมาณงานที่โรงเรียนรับผิดชอบ โรงเรียนจะต้องวางแผนความต้องการบุคลากรด้านต่าง ๆ ว่าต้องการบุคลากรปีไหน จำนวนเท่าไร และมีคุณสมบัติอย่างไร

2. การเตรียมบุคลากร เมื่อโรงเรียนได้รับการจัดสรรบุคลากรที่โรงเรียนต้องการแล้ว จึงดำเนินการดังนี้

2.1 การพิจารณาจัดคนเข้าทำงาน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความเหมาะสม และประสบการณ์

2.2 การปฐมนิเทศบุคลากร เป็นการชี้แจงมอบหมายงานให้บุคลากรที่ได้รับมาใหม่ ให้ทราบถึงบทบาท หน้าที่การงานที่ตนจะต้องรับผิดชอบ และประการสำคัญคือ โรงเรียนต้องการหรือคาดหวังอะไรจากบุคลากรใหม่นั้น

3. การพัฒนาบุคลากร เป็นการให้ความรู้ การศึกษาอบรม การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นได้พัฒนาตนเองในทุกด้าน ในด้านนี้จะรวมการพัฒนา การให้สวัสดิการ การสร้างขวัญและกำลังใจ และการประเมินผลงานของบุคลากรภายในโรงเรียนด้วย

ครูอาจารย์ ในโรงเรียนอนุบาลนั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กอนุบาลเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในการจัดประสบการณ์ให้โดยลัดเลาะเด็ก

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อันนำไปสู่การสร้างแนวคิดและค่านิยม ครูเด็กในวันนี้จะต้องเป็นแบบอย่างในการฝึกอบรม มีความกระตือรือร้น มีความรักเด็ก กิริยาท่าทางสุภาพอ่อนโยน พุจฉาไฟเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส แคล้วคลาดสุขภาพ สะอาด เรียบร้อย เข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล จัดสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กให้เล่นได้และทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ และอยู่ในความดูแลของครูตลอดเวลา

เจ้าหน้าที่ คณงานการโรงในโรงเรียนอนุบาลจะต้องเป็นคนรักเด็ก มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แข่งกระถาง สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อ มีใจเมตตากรุณา เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า การบริหารบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลนั้นเป็นภาระที่หนักพอสมควร เพราะว่างานของโรงเรียนอนุบาลนั้นมีมากและเป็นงานที่ละเอียดอ่อน บุคลากรไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ คณงาน จะต้องมีความซื่อสัตย์ที่พิเศษกว่าโรงเรียนอื่น ๆ เช่น ต้องเป็นคนรักเด็ก เข้าใจงานของโรงเรียนอนุบาล บุคลากรในโรงเรียนอนุบาลจะต้องได้รับการปลูกฝังให้มีความรักเด็กเสมอ ดังโครงการสุขภาพของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (ถนอม เขมะศิริ 2527 : 41 อ้างอิงมาจาก ปิ่น มาลากุล) ที่ว่า

พ่อแม่รักลูกแน่น	ดวงตา
ยังส่งลูกรักมา	มอบให้
ของเราสืบทอด	ก็สุข ใจเอย
ของที่รับฝากไว้	จักต้องหวักหวัด

3. การบริหารงานอาคารสถานที่

โรงเรียนอนุบาลเป็นสถานศึกษาแห่งแรกสำหรับเด็ก หรือเป็นบ้านที่สองของเด็ก เมื่อเด็กต้องจากบ้านมาโรงเรียน เด็กจะรู้สึกชลาครกลัว ร้องไห้ ไม่อยากมาโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่แปลกใหม่สำหรับเด็ก ดังนั้น การจัดสภาพต่าง ๆ ในโรงเรียนจึงควรให้มีส่วนคล้ายคลึงบ้านให้มากที่สุด และยังคงจัดให้มี

ของเล่น เครื่องเล่นสนาม เพื่อให้เด็กเกิดความรักโรงเรียน เห็นโรงเรียน เป็นเหมือนบ้านและอยากมาโรงเรียน นอกจากนี้ในการจัดยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัย วัสดุ การจัดเขตบริการต่าง ๆ ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กมากที่สุด การจัดทั้งอาคารสถานที่สำหรับโรงเรียนอนุบาลจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย และเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้การออกแบบถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอนุบาลด้วย

ในการจัดทั้งอาคารสถานที่ของโรงเรียนอนุบาล ควรคำนึงถึงหลักสำคัญดังนี้

1. สถานที่ตั้ง อยู่ในที่การคมนาคมสะดวก อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีอากาศถ่ายเทได้ดี ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม มีบริเวณกว้างขวาง มีรั้วรอบบริเวณโรงเรียน

2. อาคาร ควรเป็นแบบที่กันแดดกันฝนได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กวัยนี้ยังช่วยเหลือตัวเองได้ไม่ถนัด ควรเป็นอาคารชั้นเดียวหรือไม่เกินสองชั้น ระเบียงหน้าห้องกว้างมีรั้วระเบียงสูงและแข็งแรง มีทางออกฉุกเฉิน ตั้งอยู่ในทิศทางที่ลมพัดและมีแสงสว่างพอเหมาะ ทาสีอ่อน ๆ สวยงามทั้งภายในและภายนอก ควรมีห้องต่าง ๆ คือ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องพัสดุ ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องเตรียมอาหาร ห้องอาหาร ห้องนอน ห้องน้ำ - ห้องส้วม ฯลฯ

3. บริเวณ ควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ บริเวณสนามเด็กเล่น ควรอยู่ใกล้ห้องเรียน และบริเวณอื่น ๆ ซึ่งบางส่วนอาจจะทำเป็นเนิน บางส่วนขุดเป็นบ่อเลี้ยงปลาขนาดเล็ก บางส่วนปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ในการเลือกครุภัณฑ์และเครื่องอำนวยความสะดวก ที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนอนุบาล ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

ขนาดและรูปร่างเหมาะสมกับเด็ก

ความแข็งแรง ทนทาน

ความปลอดภัย

ความสวยงาม

ประโยชน์ที่ได้รับ

วัตถุประสงค์ ควรหาวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ การเลือกวัตถุประสงค์ ควรคำนึงถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็กในแง่ของการเรียนรู้ และ นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย (ประภาพรณ สุวรรณสุข 2524 : 18 - 33)

4. การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่ไม่ใช่การเรียนการสอน งานกิจการนักเรียนจะเริ่มตั้งแต่ก่อนที่เด็กจะมาเข้าโรงเรียน จนกระทั่งเด็กเรียนจบ ออกจากโรงเรียนไปแล้ว

ควงภรณ์ พุ่มพู่ (ควงภรณ์ พุ่มพู่ 2527 : 15) ได้กล่าวถึงความ จำเป็นและความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน ว่า

1. กระบวนการเรียนรู้ไม่ใช่เกิดขึ้นแค่เฉพาะในห้องเรียน อาจ เรียนรู้จากผู้อื่น โดยเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. ผลการทดสอบ มิใช่เครื่องตัดสินว่าคนที่เรียนดีจะต้องประสบความสำเร็จ ในการดำเนินชีวิตได้ คนที่สอบได้คะแนนไม่ดี อาจจะมีความรู้นอกห้องเรียน หลายอย่างก็ได้

3. โดยธรรมชาติเด็กจะไม่นิ่งเฉย มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอทั้งการ กระทำและความคิด โรงเรียนจะต้องหาวิธีที่จะทำให้เกิดผลในด้านการสร้างสรรค์และ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

4. เป้าหมายของการศึกษาก็คือ เสริมสร้างความเจริญงอกงามให้ กับเด็กในทุก ๆ ด้าน โรงเรียนต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่จะช่วยเสริมสร้าง ความเจริญด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากด้านสติปัญญา

5. มนุษย์จะหวงแหน ทะนุถนอม บำรุงรักษาในสิ่งที่ตนเองรู้ว่ามีส่วน เป็นเจ้าของ ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน จะทำให้นักเรียนเห็นว่า เขามีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของโรงเรียนด้วย ดังนั้นการทำลายทรัพย์สินสมบัติ เกียรติคุณ และชื่อเสียงของโรงเรียนก็จะไม่เกิดขึ้น

สมบุรณ์ พรรณากพ (สมบุรณ์ พรรณากพ 2521 : 87) ได้สรุปว่า งานบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ การจัดบริการแนะแนว การปฐมนิเทศ การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การให้บริการด้านนันทนาการ การอบรมทางด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม

จากการศึกษาถึงงานการบริหารกิจการนักเรียนแล้วอาจสรุปได้ว่ามีงาน ดังนี้

1. การสำรวจเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับ
2. การรับนักเรียนเข้าเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียน และการเลื่อนชั้น
3. การรายงานเกี่ยวกับนักเรียน
4. การรักษาระเบียนวินัยของนักเรียน
5. การปฐมนิเทศนักเรียน
6. บริการแนะแนว บริการด้านสุขภาพอนามัยนักเรียน
7. การจัดหาทุนการศึกษา
8. การจัดสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักเรียน
9. การจัดการเกี่ยวกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักเรียน
10. การจัดกิจกรรมนักเรียน เช่น การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ การจัดตั้งสถานนักเรียน การจัดแสดงนิทรรศการ การจัดการประชุมอบรม ทักษะศึกษา การแสดงละคร คอนเสิร์ต เป็นต้น

5. การบริหารงานธุรการและการเงิน

งานธุรการและการเงินของโรงเรียนอนุบาลจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันเหตุการณ์และกำหนดเวลา ในทางปฏิบัติก็อาจคำนึงถึงระเบียบ ประเพณี แบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ข้อกำหนดต่าง ๆ ตามข้อบังคับกฎหมาย ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ต้องจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการของขนาดโรงเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า งานธุรการและการเงิน ได้แก่ งานการเงิน การบัญชี การพัสดุ งานสารบรรณ งานทะเบียน งานสถิติ เป็นต้น

สุวิธ แก้วเกษ (สุวิธ แก้วเกษ 2518 : 6) ได้สรุปงานบริหารงาน
 การการเงินไว้ในงานวิจัย ดังนี้ งานธุรการ ได้แก่ การจัดโรงเรียน การทำ
 หลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับครู การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
 รวบรวมสิ่งต่าง ๆ และกิจกรรมของโรงเรียน งานสารบรรณ ทะเบียนครู ประกาศ
 ต่าง ๆ ส่วนงานการเงิน ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การเก็บรักษาเงิน การ
 เบิกจ่ายเงิน การจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน และค่านบริการ ได้แก่
 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี
 เช่น การจัดห้องสมุด ห้องพยาบาล บริการแนะแนว และการจัดการอบรมศึกษา
 พิเศษให้แก่ นักเรียน หรือประชาชนทั่วไปเป็นครั้งคราว

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า งานบริหารธุรการและการเงิน มีดังนี้

1. งานสารบรรณ คือ การติดต่อทางจดหมายหรือสื่อสารอย่างอื่น รวมทั้ง
 หลักฐานการติดต่ออื่น ๆ
2. งานทะเบียน ได้แก่ การจัดทำทะเบียนครู ทะเบียนนักเรียน การ
 ออกใบรับรอง ใบสุทธิ การรายงานต่าง ๆ เป็นต้น
3. งานการเงินและบัญชี ได้แก่ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บ
 รักษา การนำส่งเงิน การตรวจสอบเกี่ยวกับการเงิน งานบัญชี ได้แก่ การบันทึก
 รายการการเงินในบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ
4. งานพัสดุ ได้แก่ งานจัดหาจัดซื้อวัสดุ วัสดุภัณฑ์ และอุปกรณ์ การจัดทำ
 ทะเบียนการรับการจ่าย การซ่อมแซมบำรุงรักษา
5. งานการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ งานรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับ
 อาคารสถานที่ เอกสาร และการรักษาความปลอดภัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน
6. งานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารไปยังบุคลากรทุกฝ่าย
 และรับฟังความคิดเห็น เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนการสร้าง
 ความสัมพันธ์อันดีต่อประชาชน

6. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

การบริหารงานของโรงเรียนจะสำเร็จลงตามเป้าหมายได้ ต้องอาศัยความร่วมมือ มีความสัมพันธ์กับคน คือ ครู นักเรียน คณะกรรมการโรงเรียน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง และคงไม่มีสถาบันใด หน่วยงานใด จะอยู่ในสังคมได้โดยปราศจากความร่วมมือ สนับสนุนจากประชาชนในสังคม

โรงเรียนกับชุมชน จำเป็นต้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดวงกรณ์ พุ่มฟู (ดวงกรณ์ พุ่มฟู 2527 : 19 - 20) ได้กล่าวถึงเหตุผลในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนว่า

1. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาสาขาค่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของคนในชุมชน
2. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา และคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน
3. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม ตลอดจนเป็นศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรม และการให้บริการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน
4. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต และเผยแพร่วิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน
5. โรงเรียนต้องการความสนับสนุนและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากชุมชน

และยังได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอีกด้วย

1. เพื่อรายงานให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะ ปรับปรุง ให้แนวคิด ในการจัดการศึกษาด้วย
3. เพื่อสร้างความเชื่อถือ ความศรัทธา และความเชื่อมั่น ความนิยมของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน
4. ช่วยแก้ไข ขจัดความขัดแย้ง ข้อข้องใจที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และชุมชนมีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม

5. เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เข้าใจในระเบียบ กฎเกณฑ์ และเหตุผล
6. เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุน ช่วยเหลือโรงเรียนทางด้านการเงิน ปัญญาความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงิน
7. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนที่อยู่ใกล้ชิด โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษา ศูนย์วัฒนธรรม

สุพิชญา ชีระกุล (สุพิชญา ชีระกุล 2522 : 54 - 59) ได้ให้แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนไว้ คือ

1. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น ศึกษาโครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ความต้องการ รวมทั้งทัศนคติและความเชื่อต่าง ๆ

2. จัดรายงานการประชาสัมพันธ์ต่อชุมชน เช่น เผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จัดทำข่าวสาร ออกหนังสือให้ชุมชนได้ทราบ

3. ออกเยี่ยม โดยคณะครูอย่างสม่ำเสมอ

4. จัดให้มีกรรมการศึกษาของชุมชน

5. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์

- 5.1 กิจกรรมที่นำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น จัดทัศนศึกษาภายในชุมชน จัดสัปดาห์การทำความสะดวก จัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

- 5.2 กิจกรรมที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน เช่น จัดการศึกษาผู้ใหญ่ จัดสัปดาห์แห่งการศึกษา จัดงานประจำปีของโรงเรียน

- 5.3 กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น อนามัย เกษตรกรรม ฝ่ายปกครอง

6. ให้บริการแก่ชุมชน เช่น เปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เครื่องใช้ต่าง ๆ และบุคลากรของโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจผลงานการศึกษาวิจัยในช่วงนี้ ยังไม่พบว่าได้มีการศึกษาวิจัยถึงการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐโดยตรง งานวิจัยที่นำมาเสนอนี้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนและศึกษาลักษณะการจัด ซึ่งบางส่วนอาจใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบกับการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ รายงานการวิจัยมีดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 14 - 15) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. ศูนย์เด็กมีมาตรฐานแตกต่างกันมาก การบริหารไม่ครอบคลุมถึงเด็กที่ยากจน ทำให้เด็กเหล่านั้นเสียเปรียบเมื่อเข้ามาเรียนในชั้นประถมศึกษา นอกจากนั้นบริการต่าง ๆ ยังไม่กระจายไปถึงเด็กที่อยู่ไกลอื่น ๆ ด้วย
2. รัฐบาลนโยบายในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดการลงทุนที่ซ้ำซ้อนในรูปของการบริการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนในท้องที่เดียวกัน
3. ศูนย์ขาดมาตรฐานในการดำเนินงานในด้าน การวางแผนการสอนให้มีคุณภาพ ขาดการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ขาดบุคลากรที่มีมาตรฐาน ทำให้บริการที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
4. รัฐบาลนโยบายที่แน่นอนในการฝึกบุคลากร ขาดการนิเทศงานที่เหมาะสม การติดตามดูแลการปฏิบัติงานของศูนย์ยังไม่รัดกุม
5. ท้องถิ่นที่ยากจนให้การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์น้อยมาก ทำให้บุคลากรบางประเภทที่อาจอาศัยค่าตอบแทนจากท้องถิ่นได้รับค่าตอบแทนต่ำ
6. บิดามารดาขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้เกิดปัญหาทางด้านโภชนาการ และขาดการเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา นอกจากนี้ยังขาดความเข้าใจในเรื่องความพร้อม จึงมักต้องการให้ศูนย์สอนหนังสือแก่เด็ก

ศุภลักษณ์ วสันติวงศ์ (ศุภลักษณ์ วสันติวงศ์ 2514 : 93 - 102) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการจัดและดำเนินงานระหว่างโรงเรียนอนุบาลของเอกชนกับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ เพื่อศึกษาความแตกต่างของการบริหารงานในด้านธุรการและวิชาการ โดยศึกษาจากครู จำนวน 50 คน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนอนุบาลของเอกชนมีครูประจำชั้นที่ขาดคุณสมบัติทางการศึกษาอนุบาลเป็นจำนวนมาก แต่ทั้งครูอนุบาลของโรงเรียนเอกชนและของรัฐต่างก็มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง การจัดการเรียนการสอนของเอกชนจัดให้นักเรียนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทักษะทางคณิตศาสตร์และภาษามากกว่า ส่วนของรัฐจัดให้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จะเรียนวิชาทักษะเพียงเล็กน้อย

พิชัย สันติภิรมย์ (พิชัย สันติภิรมย์ 2516 : 110) ได้ศึกษาการใช้อุปกรณ์การสอน ของครูอนุบาลโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากครูอนุบาล จำนวน 200 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า โรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 เพียงชั้นละ 1 ห้องเรียน ครูส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ แต่ก็ได้ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ ความจำเป็นของอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการผลิต การใช้ มีวุฒิครูต่ำ ทั้งไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนมาก่อน

งานวิจัยต่างประเทศ

เมลวิน (ทวี แทนหนู 2522 : 45 อ้างอิงมาจาก Melvin. 1967 : 3269 - A) ได้ศึกษาสภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมเด็กเล็ก ก่อนเกณฑ์มัธยมศึกษา สำหรับเด็กยากจนในมลรัฐอินเดียนา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลผู้ดำเนินงานตามโครงการนี้ และรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจาก Indiana Office of Economics Opportunity ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลสถานฝึกอบรมเด็กก่อนวัยมัธยมศึกษา จำนวน 28 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเมืองต่าง ๆ 22 เมือง ที่มลรัฐอินเดียนา ผลจากการวิจัยพบว่า มีปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ในการดำเนินงานมีปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กที่ถูกกักกันทางวัฒนธรรมเพียงเล็กน้อย
2. สถานฝึกอบรมเด็กเล็กส่วนใหญ่ประสบความลำบากในการบริหารงานเนื่องจากขาดบุคลากรที่ได้รับการศึกษาในขั้นนี้
3. ความช่วยเหลือทางการเงินที่ได้จากรัฐไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังยุ่งยาก และเกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงิน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่จัดขึ้นตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน ทั้งในรูปโรงเรียน หรือศูนย์เด็ก นักการศึกษาหลายคนได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การอบรมเลี้ยงดู การเรียนการสอน การกิจกรรม เป็นต้น แต่ด้านการบริหารงานนั้น มีผู้ศึกษาวิจัยน้อยมาก ผู้วิจัยจึงศึกษาและเปรียบเทียบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐให้พร้อมมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่เคยและไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล มีทัศนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
4. ครูที่เคยและไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล มีทัศนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
5. ผู้บริหารและครู มีทัศนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู ในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน การดำเนินการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประชากรที่เกี่ยวข้อง คือ

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 75 คน จากโรงเรียนทั่วประเทศ

1.1.2 ครู ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ จำนวน 780 คน จากโรงเรียนทั่วประเทศ

รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 855 คน

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 63 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 257 คน (Krejcie and Morgan. 1970 : 601 - 610)

รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียนและครู

ประเภทประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ	75	63
ครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2	780	257
รวม	855	320

ที่มา สถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ทั้ง 6 ด้าน จำนวน 70 ข้อ แบ่งเป็น 6 ตอน คือ

แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานวิชาการ 16 ข้อ

แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานบุคลากร 11 ข้อ

แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานอาคารสถานที่ 9 ข้อ

แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานกิจการนักเรียน 14 ข้อ

แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานธุรการและการเงิน 11 ข้อ

แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนและชุมชน

9 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มี
โอกาสแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของ
โรงเรียนอนุบาลของรัฐ

แต่ละข้อคำถามในตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น
5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนน
ตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5
มาก	ให้คะแนน	4
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวการจัดและการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร
สิ่งพิมพ์ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามที่ดีและถูกต้องจาก ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 133 - 137)
อนันต์ ศรีโสภะ (อนันต์ ศรีโสภะ 2521 : 198 - 207) ไพศาล หวังพานิช
(ไพศาล หวังพานิช 2523 : 85 - 109) และคำแนะนำจากคณะกรรมการผู้ควบคุม
ปริญญาโท

3. นำแบบสอบถามที่สร้างให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาขั้นพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง

4. หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหาร และการศึกษาอนุบาล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและพิจารณาข้อคำถามที่มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นแบบสอบถาม พร้อมทั้งเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1 คุณหญิงเบญจมา แสงมลิ อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ สังกัดกรมการฝึกหัดครู

4.2 นางสาวราศรี ทองสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

4.3 นายวรศักดิ์ แก่นมณีล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 4 ให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาขั้นพิจารณาตรวจสอบแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 70 ชุด ไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำนวน 30 คน

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามซึ่งผดึกดวงตราไปรษณียากรสำหรับส่งกลับ พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปทางไปรษณีย์ ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 320 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา 308 ฉบับ ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถาม
ที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยได้ 302 ฉบับ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบกลับคืนมา

แหล่งข้อมูล	แบบ สอบถาม ที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	63	62	98.41	62	100
ครู	257	246	95.72	240	97.56
รวม	320	308	97.07	302	98.78

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ
ดังนี้

1. นำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มากรวณจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม โดย
จำแนกตามตัวแปร

2. นำแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ไปตรวจให้คะแนนรายข้อ วิเคราะห์ข้อมูล
และคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
(Statistical Package for the Social Sciences)

3. หาค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละด้านของตัวแปรตาม คือ

- 3.1 คำนวณวิชาการ
- 3.2 คำนวณบุคลากร
- 3.3 คำนวณอาคารสถานที่
- 3.4 คำนวณกิจการนักเรียน
- 3.5 คำนวณธุรการและการเงิน
- 3.6 คำนวณความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ถ้ารายเฉลี่ยข้อใด คำนวณได้สูง แสดงว่า ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อตัวแปรค่านับสูง รายเฉลี่ยข้อใด คำนวณได้ต่ำ แสดงว่า ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อตัวแปรค่านับต่ำ การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของ เบสต์ (Best. 1964 : 189)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	มีความพร้อมน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	มีความพร้อมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	มีความพร้อมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	มีความพร้อมมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	มีความพร้อมมากที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐาน

- 4.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
- 4.2 ผู้บริหารที่เคยและไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล มีทัศนะเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
- 4.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
- 4.4 ครูที่เคยและไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล มีทัศนะเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน
- 4.5 ผู้บริหารและครู มีทัศนะเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกัน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 51)

1.2 ค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 100)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 100)

2. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 N แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 s_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้ใน t - distribution
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
 s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
 N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 215)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ในครั้งนี้ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

ผลการศึกษาค้นคว้า

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอและแปลความหมายตามลำดับชั้น
ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร
ที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพในการบริหารหรือทำงาน ประสิทธิภาพในการศึกษาอบรม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับความพร้อม
ในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ 6 ด้าน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานอาคารสถานที่
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการบริหารหรือทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี	25	40.32	112	46.67
	37	59.68	128	53.33
รวม	62	100.00	240	100.00
ประสบการณ์ในการศึกษาอบรม				
เคยศึกษาอบรม	54	87.10	226	94.17
ไม่เคยศึกษาอบรม	8	12.90	14	5.83
รวม	62	100.00	240	100.00

ข้อมูลในตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 59.68 มีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และร้อยละ 87.10 เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการอนุบาลศึกษามาก่อน เช่นเดียวกับครูในโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.17 มีประสบการณ์การสอนมานานกว่า 10 ปี และครูเหล่านี้เคยเข้ารับการศึกษอบรมตามหลักสูตรอนุบาลมาแล้วถึงร้อยละ 94.17

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับความพร้อม
ในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ในด้าน

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานอาคารสถานที่
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ซึ่งงานทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะแปลคะแนนเฉลี่ยรายข้อตามเกณฑ์ของเบสท์ ดังนี้

1.00 - 1.50	หมายความว่า มีความพร้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย
1.51 - 2.50	หมายความว่า มีความพร้อมน้อย
2.51 - 3.50	หมายความว่า มีความพร้อมปานกลาง
3.51 - 4.50	หมายความว่า มีความพร้อมมาก
4.51 - 5.00	หมายความว่า มีความพร้อมมากที่สุด

การวิเคราะห์ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตาม
ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครู

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของ
โรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อ
การบริหารงานวิชาการ

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจ แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ	4.226	0.556	3.921	0.707
2.	โรงเรียนจัดการสอนได้ตามแนว การจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ	4.274	0.605	3.971	0.784
3.	โรงเรียนมีการจัดแบ่งเนื้อหาวิชา เป็นหน่วย โดยสอนให้สัมพันธ์กัน ทุกวิชา	4.081	0.708	4.012	0.820
4.	ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจและส่งเสริม การสอนที่มุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียน	3.613	0.732	3.267	0.939
5.	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเล่น ประกอบการสอน เพื่อส่งเสริม พัฒนาการ การเรียนรู้ของนักเรียน	3.855	0.649	3.642	0.875
6.	ครูสอนให้นักเรียนได้เรียนจาก ของจริง ประสบการณ์ และการเล่น	3.968	0.572	3.917	0.698

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
7.	ครูสามารถจัดเตรียมและดูแลความเรียบร้อยในการทำกิจกรรมของนักเรียน	3.935	0.539	3.879	0.639
8.	โรงเรียนจัดนิทรรศการหรือส่งผลงานของนักเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนรับทราบ	3.871	0.820	3.700	0.902
9.	โรงเรียนจัดระยะเวลาในการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมเหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียน	4.113	0.603	4.017	0.640
10.	โรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ	3.855	0.649	3.617	0.921
11.	โรงเรียนให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาช้า	3.613	0.686	3.362	0.822
12.	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ	4.032	0.701	3.717	0.889
13.	หัวหน้าฝ่ายวิชาการอนุบาลให้ความช่วยเหลือครูอนุบาลด้วยความกระตือรือร้น และทันที	3.903	0.844	3.771	0.639

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
14.	ครูอนุบาลพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการซึ่งกันและกัน	4.097	0.564	3.896	0.772
15.	โรงเรียนให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมครู หรือพี่เลี้ยงแก่ครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่น	3.919	1.045	3.700	1.114
16.	ผู้บริหารระดับจังหวัดเข้าใจและให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียน	3.500	0.864	3.200	0.869
	รวมเฉลี่ย	3.926	0.450	3.724	0.555

ข้อมูลตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครู มีความเห็นว่า ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้บริหารระดับจังหวัดเข้าใจและให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานแก่โรงเรียนในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนในเรื่องอื่น ๆ นั้นโรงเรียนมีความพร้อมด้านงานวิชาการ ในระดับมากทุกข้อ

ส่วนครู มีความเห็นว่า โรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีพัฒนาการทางสติปัญญา ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของนักเรียน

ผู้บริหารระดับจังหวัดมีความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องความเข้าใจของบุคลากรทุกฝ่าย การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม เวลา การนิเทศภายในแก่ครูและพี่เลี้ยงเด็กโรงเรียนมีความพร้อมมากอยู่แล้ว

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของ โรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อ การบริหารงานบุคลากร

ข้อที่	การบริหารงานบุคลากร	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	โรงเรียนมีครูวุฒิอนุบาลหรือผ่านการอบรมหลักสูตรอนุบาลเพียงพอกับจำนวนห้องเรียน	3.500	0.988	3.650	1.056
2.	ครูอนุบาลได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการศึกษาดูงาน สัมมนา เพื่อให้เข้าใจในหลักการอนุบาล	3.774	0.818	3.383	1.068
3.	โรงเรียนจัดให้มีการปฐมนิเทศแก่ครูใหม่ทุกคน	3.597	1.093	2.975	1.101
4.	ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจต่อปัญหาและความต้องการของครูอนุบาล	4.226	0.584	3.725	0.910
5.	ครูอนุบาลพร้อมที่จะสละวิถีชีวิตส่วนตัวมาเยี่ยมเยียนใกล้ชิดเป็นตัวอย่าง	4.161	0.729	4.037	0.815
6.	ครูอนุบาลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของโรงเรียน	3.855	0.568	3.715	0.869
7.	ครูอนุบาลมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	3.903	0.534	3.254	0.876

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานบุคลากร	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
8.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูเสมอ	3.629	0.707	3.171	0.868
9.	โรงเรียนได้จัดทำรายละเอียดของงานทุกหน้าที่อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครู	3.839	0.632	3.608	0.841
10.	โรงเรียนจัดให้ครูอนุบาลรับผิดชอบนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน คือ ครู 1 คน คือนักเรียน 25 คน	2.452	1.066	1.933	1.053
11.	บุคลากรฝ่ายอื่นมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่	3.645	0.575	3.433	0.734
	รวมเฉลี่ย	3.689	0.472	3.304	0.635

ข้อมูลตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร มีความเห็นว่าคุณภาพพร้อมในการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครู เห็นว่าคุณภาพพร้อมในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหาร มีความเห็นว่าการจัดให้ครูอนุบาลรับผิดชอบนักเรียน 25 คน ยังทำได้น้อย การจัดครูที่มีวุฒินุบาลให้เพียงพอกับจำนวนห้องเรียน ทำได้ในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่อง

ปฐมนิเทศ การพัฒนาบุคลากรและการบำรุงขวัญ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในหมู่ครู ความรับผิดชอบ การจัดทำรายละเอียดของงานเพื่อเป็นแนวปฏิบัตินั้น โรงเรียนมีความพร้อมมาก

ส่วนครู เห็นว่าการจัดให้ครูอนุบาล 1 คน รับผิดชอบนักเรียน 25 คน ยังทำได้น้อย ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ การพัฒนาครูให้เข้ารับการอบรม การทำนุบำรุงขวัญของครู การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู และความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความพร้อมมาก

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหารงานอาคารสถานที่

ข้อที่	การบริหารงานอาคารสถานที่	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	บริเวณโรงเรียนเป็นระเบียบ สวยงามร่มรื่น มีรั้วรอบ	3.871	0.640	3.896	0.893
2.	บริเวณโรงเรียนสะอาด มีทางระบายน้ำที่ทิ้งและกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ	3.806	0.674	3.750	0.885
3.	โรงเรียนมีสนามให้นักเรียนวิ่งเล่น และจัดกิจกรรมกลางแจ้งได้	3.516	1.083	3.400	1.066
4.	โรงเรียนจัดเครื่องเล่นสนามให้ได้อย่างเพียงพอ และปลอดภัย	3.516	0.954	3.262	1.079

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานอาคารสถานที่	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5.	ห้องเรียนจัดโต๊ะสวยงาม อบอุ่นคล้ายบ้าน มีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์เพียงพอ เช่น ตู้เก็บเครื่องใช้ เครื่องนอน ชั้นวางของ ทิวาว่างรองเท้า ฯลฯ	4.016	0.665	3.699	0.974
6.	ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อาคารถ่ายเทได้สะดวก	4.081	0.660	3.896	0.777
7.	ห้องสมุดหรือมุมหนังสือสำหรับนักเรียน อนุบาลอยู่ในที่ ๆ นักเรียนเข้าไปใช้ได้สะดวก	3.403	0.858	3.346	0.973
8.	โรงเรียนมีห้องประชุมหรือห้องกิจกรรม สำหรับให้นักเรียนอนุบาลทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ประชุม ร้องเพลง ฯลฯ	3.113	1.175	3.117	1.275
9.	โรงเรียนมีห้องน้ำห้องส้วมที่มีขนาดเหมาะสมกับนักเรียนและเพียงพอ	3.274	0.890	3.137	1.132
	รวมเฉลี่ย	3.622	0.588	3.500	0.921

ข้อมูลตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร มีความเห็นว่า ความพร้อมใน การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนครูมีความเห็นว่า มีความพร้อมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหาร เห็นว่า ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ก็ จัก ห้องเรียนได้สวยงาม มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ บริเวณโรงเรียนเป็นระเบียบ ร่มรื่น จักได้อยู่ในระดับมาก ส่วนความสะดวกในการใช้ห้องสมุด การจัดห้องประชุม ห้อง กิจกรรมต่าง ๆ ห้องนำห้องส่วนอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนครู เห็นว่าการบริหารงานอาคารสถานที่พร้อมมาก ได้แก่ การจัด ห้องเรียน การจัดบริเวณโรงเรียน ให้สะอาดและถูกสุขลักษณะ ส่วนการจัดให้มีสนาม ให้เด็กวิ่งเล่นและทำกิจกรรม ความสะดวกในการใช้ห้องสมุด การจัดเครื่องเล่นสนาม การจัดให้มีห้องประชุม ห้องกิจกรรม มีความพร้อมในระดับปานกลาง

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของ โรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อ การบริหารกิจการนักเรียน

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	โรงเรียนคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนโดย ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่เหมาะสม	4.177	0.666	3.875	0.878
2.	โรงเรียนจัดทำระเบียบประวัติการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และปัญหาที่ เกี่ยวกับนักเรียน	3.871	0.820	3.850	0.820
3.	นักเรียนได้รับการตรวจสอบสุขภาพและการ ให้ภูมิคุ้มกันโรคเป็นประจำ	3.823	0.840	3.550	1.001

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
4.	นักเรียนได้รับประทานอาหารที่สะอาด มีคุณค่าตามหลักโภชนาการอย่างเพียงพอ	4.339	0.510	4.008	0.771
5.	ครูดูแลการเล่น การทำกิจกรรม และการรับประทานอาหารของนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.339	0.542	4.246	0.642
6.	นักเรียนได้รับการสนับสนุนให้แสดงออกทางความรู้ ความสามารถ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.274	0.605	4.121	0.695
7.	โรงเรียนให้ความเอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางร่างกายและอารมณ์	3.871	0.665	3.650	0.710
8.	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้จักรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย การพักผ่อน เป็นต้น	4.000	0.678	3.862	0.761
9.	หากมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น โรงเรียนมีมาตรการพร้อมที่จะคุ้มครองให้นักเรียนได้รับความปลอดภัย	3.592	0.638	3.792	0.817
10.	โรงเรียนจัดให้มีการอบรมและฝึกหัดเกี่ยวกับนิรภัยศึกษาแก่นักเรียนอนุบาล	3.043	0.895	2.696	1.045

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
11.	โรงเรียนสามารถส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาล	4.258	0.651	4.142	0.774
12.	โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับโรคระบาดและการรักษาสุขภาพทันทีที่มีการระบาดของโรค	3.968	0.724	3.804	0.853
13.	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน	4.210	0.704	4.050	0.701
14.	โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน	4.306	0.616	3.971	0.723
	รวมเฉลี่ย	4.031	0.438	3.830	0.555

ข้อมูลตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร และครู เห็นว่าความพร้อมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารมีความเห็นว่า ความพร้อมในเรื่อง การให้ความเอาใจใส่ดูแลการเล่น การทำกิจกรรม การรับประทานอาหาร การให้นักเรียนได้รับประทาน

อาหารที่มีประโยชน์และคุณค่าเพียงพอ มีการติดตามผลการเรียน ความประพฤติอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกและการส่งนักเรียนเข้ารับการรักษายามาลเมื่อเจ็บป่วยนั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดให้มีการอบรมและฝึกหัดเกี่ยวกับนิรภัยศึกษาแก่นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และครูก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับผู้บริหารโรงเรียน คือ การจัดให้มีการอบรมและฝึกหัดเกี่ยวกับนิรภัยศึกษาแก่นักเรียนนั้นมีความพร้อมในระดับปานกลาง และการบริหารงานกิจการนักเรียนด้านอื่น ๆ ทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อการบริหารงานธุรการและการเงิน

ข้อที่	การบริหารงานธุรการและการเงิน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	โรงเรียนพร้อมที่จะแจ้งข่าวสาร ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ให้ครูทราบทันที	4.306	0.589	3.758	0.928
2.	โรงเรียนพร้อมที่จะบริการการเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว	4.145	0.698	3.458	0.950
3.	โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการทำงานธุรการอย่างเพียงพอ	3.403	0.757	3.350	0.850
4.	โรงเรียนเก็บเอกสารอย่างมีระบบ เพื่อสะดวกในการค้นหาและปฏิบัติ	3.790	0.750	3.733	0.815

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานธุรการและการเงิน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5.	โรงเรียนจัดเวร ยาม เพื่อดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินของโรงเรียน	4.339	0.542	4.237	0.671
6.	บัญชีการเงิน การพัสดุของโรงเรียน ทำเป็นปัจจุบัน และได้รับการตรวจ สม่ำเสมอ	4.306	0.737	4.125	0.744
7.	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ให้ครูใช้ อย่างเพียงพอ	3.903	0.783	3.658	0.896
8.	โรงเรียนจัดให้มีการเก็บ รักษา ซ่อมแซม สำรวจพัสดุครุภัณฑ์	3.839	0.632	3.587	0.839
9.	โรงเรียนมีเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับ โรงเรียนหรือนโยบายการจัดการเรียน การสอน พร้อมทั้งจะเผยแพร่ได้	3.677	0.621	3.658	0.863
10.	โรงเรียนสามารถแสดงหลักฐานการ ใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา	4.355	0.575	4.058	0.631
11.	โรงเรียนมีห้องเก็บวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบ	3.242	1.003	3.287	0.983
	รวมเฉลี่ย	3.937	0.484	3.719	0.622

ข้อมูลตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู เห็นว่า ความพร้อมในการบริหารงานธุรการและการเงินของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความเห็นว่า การบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนสามารถแสดงหลักฐานการใช้จ่ายได้ตลอดเวลา การจัดเวรยามเพื่อดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินของโรงเรียน บัญชีการเงินการพัสดุทำเป็นปัจจุบันและได้รับการตรวจสอบ และโรงเรียนพร้อมที่จะแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ครูทราบได้ทันทีที่อยู่ในระดับมาก ส่วนความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการทำงานธุรการ การมีห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนครู มีความเห็นว่า การจัดเวรยามเพื่อดูแลรักษาความปลอดภัย บัญชีการเงินการพัสดุทำเป็นปัจจุบันและได้รับการตรวจสอบ การแสดงหลักฐานการใช้จ่ายมีความพร้อมในระดับมาก ส่วนการบริการการเบิกจ่าย บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการทำงานธุรการ และห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์มีความพร้อมในระดับปานกลาง

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็นรายข้อ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ข้อ	การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนักเรียนที่เข้าใหม่ทุกปี	4.065	0.903	3.946	1.098
2.	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.581	0.915	3.392	1.126

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
3.	ครูและบุคลากรของนักเรียนได้มีโอกาสพบปะเพื่อปรึกษาหารือ ร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน	3.500	0.784	3.212	0.981
4.	บุคลากรของนักเรียนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น งานวันเด็ก งานนิทรรศการ อย่างกระตือรือร้น	3.823	0.736	3.529	1.010
5.	โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมาเป็นแนวทางปรับปรุงโรงเรียน	3.742	0.626	3.333	0.931
6.	โรงเรียนต้อนรับผู้มาเยี่ยมด้วยความเต็มใจ	4.435	0.617	4.342	0.678
7.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนมาใช้ห้องสมุด สนามเด็กเล่น อาคารสถานที่	3.242	1.019	2.792	1.074
8.	โรงเรียนพร้อมที่จะร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม	3.887	0.749	3.837	0.815

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	ผู้บริหาร		ครู	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
9.	กรรมการศึกษาของโรงเรียนให้ความ คิดเห็น และความร่วมมือในการดำเนินงาน ของโรงเรียน	3.210	1.234	3.404	1.101
	รวมเฉลี่ย	3.720	0.513	3.532	0.682

ข้อมูลตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า ความพร้อมในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่ปฏิบัติได้มากคือ การต้อนรับผู้มาเยี่ยมโรงเรียน การประชุมให้ครูปกครองนักเรียน ความร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และการที่ครูปกครองมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนความพร้อมของผู้ปกครองที่จะร่วมแก้ปัญหาเด็กเรียนกับครู การมาใช้สถานที่ของโรงเรียน และความพร้อมของคณะกรรมการศึกษาที่จะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ยังมีระดับปานกลาง

ส่วนครู มีความเห็นว่า ความพร้อมที่จะต้อนรับผู้มาเยี่ยมโรงเรียน การมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การประชุมให้ครูปกครอง และการให้ความร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ มีอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนมาใช้สถานที่ในโรงเรียน การพบปะกันเพื่อร่วมแก้ปัญหาเด็กเรียน การประชุมผู้ปกครอง

และการให้ความคิดเห็นและความร่วมมือของกรรมการศึกษาในการดำเนินงานของ
โรงเรียนยังอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงานของ
โรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกเป็น
รายด้าน ทั้ง 6 ด้าน

ลำดับ ที่	งานบริหารโรงเรียน	ผู้บริหาร		อันดับ ที่	ครู		อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S		$\bar{X}$	S	
1	การบริหารงานวิชาการ	3.928	0.450	3	3.724	0.555	2
2	การบริหารงานบุคลากร	3.689	0.472	5	3.304	0.635	6
3	การบริหารงานอาคารสถานที่	3.622	0.588	6	3.500	0.721	5
4	การบริหารงานกิจการนักเรียน	4.031	0.438	1	3.830	0.555	1
5	การบริหารงานธุรการและ การเงิน	3.937	0.484	2	3.719	0.622	3
6	การบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.720	0.513	4	3.532	0.682	4
	รวมเฉลี่ย	3.847	0.390		3.625	0.532	

ข้อมูลตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า โรงเรียนอนุบาล
ของรัฐ มีความพร้อมในการบริหารงานมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารมี
ความเห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานวิชาการ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่
อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนครู มีความเห็นว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน งานวิชาการ
งานธุรการ และการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีความพร้อม
อยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารงานอาคารสถานที่ งานบุคลากร ยังอยู่ในระดับ
ปานกลาง

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงาน
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ใน
การบริหาร (สมมติฐานข้อที่ 1)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานวิชาการ				
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย	25	3.765	0.467	-2.38*
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก	37	4.039	0.407	
การบริหารงานบุคลากร				
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย	25	3.495	0.406	-2.90*
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก	37	3.821	0.473	
การบริหารงานอาคารสถานที่				
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย	25	3.400	0.534	-2.62*
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก	37	3.772	0.569	
การบริหารงานกิจการนักเรียน				
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย	25	3.900	0.423	-1.99
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก	37	4.120	0.431	

ตาราง 11 (ต่อ)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานธุรการและการเงิน				
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย	25	3.775	0.443	-2.28*
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก	37	4.047	0.485	
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน				
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย	25	3.591	0.514	-1.65
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก	37	3.808	0.500	
รวมทุกด้าน	25	3.682	0.365	-2.91*
	37	3.958	0.370	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลในตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน เห็นว่า ความพร้อมในการบริหารโรงเรียน แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานธุรการและการเงิน ส่วนงานบริหารกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 12 แลคมผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงาน
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการ
ศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สมมติฐานข้อที่ 2)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานวิชาการ				
ผู้บริหารที่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	54	3.946	0.464	0.98
ผู้บริหารที่ไม่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	8	3.813	0.341	
การบริหารงานบุคลากร				
ผู้บริหารที่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	54	3.705	0.488	0.90
ผู้บริหารที่ไม่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	8	3.580	0.350	
การบริหารงานอาคารสถานที่				
ผู้บริหารที่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	54	3.626	0.580	0.12
ผู้บริหารที่ไม่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	8	3.597	0.626	
การบริหารงานกิจการนักเรียน				
ผู้บริหารที่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	54	4.048	0.456	1.09
ผู้บริหารที่ไม่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	8	3.920	0.282	
การบริหารงานธุรการและการเงิน				
ผู้บริหารที่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	54	3.956	0.483	0.79
ผู้บริหารที่ไม่เคยศึกษาระดับมัธยมศึกษา	8	3.807	0.504	

ตาราง 12 (ต่อ)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน				
ผู้บริหารที่เคยศึกษาอบรม	54	3.726	0.529	0.28
ผู้บริหารที่ไม่เคยศึกษาอบรม	8	3.681	0.409	
รวมทุกท่าน	54	3.861	0.401	0.90
	8	3.752	0.305	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลในตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการศึกษาอบรม
ต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงานโดยรวม และในงานแต่ละงาน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงาน
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ความหัดชนะของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
(สมมติฐานข้อที่ 3)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานวิชาการ				
ครูที่มีประสบการณ์น้อย	112	3.657	0.572	-1.75
ครูที่มีประสบการณ์มาก	128	3.783	0.535	
การบริหารงานบุคลากร				
ครูที่มีประสบการณ์น้อย	112	3.214	0.693	-2.04*
ครูที่มีประสบการณ์มาก	128	3.383	0.571	
การบริหารงานอาคารสถานที่				
ครูที่มีประสบการณ์น้อย	112	3.450	0.758	-0.99
ครูที่มีประสบการณ์มาก	128	3.543	0.687	
การบริหารงานกิจการนักเรียน				
ครูที่มีประสบการณ์น้อย	112	3.763	0.579	-1.75
ครูที่มีประสบการณ์มาก	128	3.888	0.528	
การบริหารงานธุรการและการเงิน				
ครูที่มีประสบการณ์น้อย	112	3.604	0.666	-2.70*
ครูที่มีประสบการณ์มาก	128	3.820	0.564	

ตาราง 13 (ต่อ)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน				
ครูที่มีประสบการณ์น้อย	112	3.494	0.686	-0.80
ครูที่มีประสบการณ์มาก	128	3.565	0.679	
รวมทุกด้าน	112	3.553	0.571	-1.96 *
	128	3.688	0.489	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลในตาราง 13 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงาน แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการบริหารงาน บุคลากรและงานธุรการและการเงิน ส่วนการบริหารงานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงาน
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการศึกษา
อบรม (สมมติฐานข้อที่ 4)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานวิชาการ				
ครูที่เคยศึกษาอบรม	226	3.730	0.556	0.70
ครูที่ไม่เคยศึกษาอบรม	14	3.625	0.543	
การบริหารงานบุคลากร				
ครูที่เคยศึกษาอบรม	226	3.309	0.635	0.41
ครูที่ไม่เคยศึกษาอบรม	14	3.234	0.663	
การบริหารงานอาคารสถานที่				
ครูที่เคยศึกษาอบรม	226	3.483	0.730	-1.99
ครูที่ไม่เคยศึกษาอบรม	14	3.770	0.507	
การบริหารงานกิจการนักเรียน				
ครูที่เคยศึกษาอบรม	226	3.835	0.558	0.62
ครูที่ไม่เคยศึกษาอบรม	14	3.745	0.522	
การบริหารงานธุรการและการเงิน				
ครูที่เคยศึกษาอบรม	226	3.727	0.628	0.94

ตาราง 14 (ต่อ)

ความพร้อมในการบริหาร	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน				
ครูที่เคยศึกษาอบรม	226	3.539	0.683	0.64
ครูที่ไม่เคยศึกษาอบรม	14	3.421	0.673	
รวมทุกด้าน	226	3.628	0.535	0.40
	14	3.575	0.482	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลตาราง 14 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการศึกษาอบรมต่างกัน มีทัศนคติต่อความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนโดยรวม และในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงาน
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ทั้ง 6 ด้าน (สมมติฐาน
ข้อที่ 5)

ความพร้อมในการบริหารงาน	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานวิชาการ				
ผู้บริหาร	62	3.928	0.450	3.03*
ครู	240	3.724	0.555	
การบริหารงานบุคลากร				
ผู้บริหาร	62	3.689	0.472	5.30*
ครู	240	3.304	0.635	
การบริหารงานอาคารสถานที่				
ผู้บริหาร	62	3.622	0.580	1.40
ครู	240	3.500	0.721	
การบริหารงานกิจการนักเรียน				
ผู้บริหาร	62	4.031	0.438	3.04*
ครู	240	3.830	0.555	
การบริหารงานธุรการและการเงิน				
ผู้บริหาร	62	3.937	0.484	2.97*
ครู	240	3.719	0.622	

ตาราง 15 (ต่อ)

ความพร้อมในการบริหารงาน	N	$\bar{X}$	S	t
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน ผู้บริหาร ครู	62	3.720	0.513	2.40*
	240	3.532	0.682	
รวมทุกด้าน	62	3.847	0.390	3.68*
	240	3.625	0.532	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลในตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารและครู เห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงาน แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่วนการบริหารงานอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ของผู้สอบ
แบบทดสอบงาน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>งานวิชาการ</u>	
1. ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาอบรมความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การทำอุปกรณ์ และพัฒนาการของเด็ก	34
2. ควรจัดให้มีการประชุมครูอนุบาลในระดับเขตการศึกษาหรือระดับประเทศ ปีละครั้ง	16
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจว่าหลักการอนุบาลคือ การเตรียมความพร้อมของเด็ก	15
4. การทบทวนได้โรงเรียนอนุบาลของรัฐจัดสอนตามแนวการจัดประสบการณ์	14
5. ควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญฝ่ายวิชาการ 2 คน คือ ฝ่ายวิชาการ อนุบาลและประถม	12
6. ผู้บริหารระดับจังหวัดควรสนใจและช่วยเหลือโรงเรียนอนุบาลอย่างใกล้ชิด	4
7. ผู้บริหารควรให้ความสนใจกับการอนุบาลศึกษาและประถมศึกษาเท่าเทียมกัน	3
8. ควรหาโอกาสพาคณะครูไปดูงานของโรงเรียนอื่น ๆ บ้าง	3

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>งานบุคลากร</u>	
1. ควรให้ครูอนุบาลสอนและรับผิดชอบนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน คือ 1 : 25 คน	46
2. ครูที่สอนชั้นอนุบาลควรมีวุฒิอนุบาล	36
3. ครูควรได้รับการฝึกอบรมหลักวิชาใหม่ในการอยู่ร่วมกับเด็ก	27
4. ผู้บริหารระดับสูงควรบรรจุครูให้ตรงตามวุฒิและคุณสมบัติที่โรงเรียนต้องการ	8
5. ควรให้ครูอนุบาลมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนให้มากขึ้น	8
6. ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถและเป็นลายลักษณ์อักษร	7
7. ควรปรับปรุงให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน	7
8. ควรจะมีพยาบาลประจำที่โรงเรียน	5
9. ควรจัดให้มีพี่เลี้ยงเด็กเพื่อช่วยครู	5
10. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาต่อ	4
11. ควรคำนึงถึงคุณภาพของเด็กมากกว่าปริมาณนักเรียน	3
12. การย้ายของครูควรปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด	3

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>งานอาคารสถานที่</u>	
1. โรงเรียนอนุบาลควรมีบริเวณที่กว้างขวาง สะอาด สวยงาม เพื่อให้เด็กมีที่วิ่งเล่น	50
2. ขนาดห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนเด็กและจัดห้องเรียนให้เป็นโลกของเด็ก	31
3. อาคารเรียนควรเป็นแบบของอนุบาล โดยเฉพาะหรืออยู่ชั้นล่างของอาคาร	23
4. ครูอนุบาลและคณาจารย์ควรช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนอาคารเรียน	13
5. ควรจัดสรรงบประมาณเป็นค่าซ่อมแซมอาคารเรียน	11
6. ควรมีการวางแผนและรูปแบบการก่อสร้างเพื่อความสวยงามและเหมาะสม	4
7. ควรมีโต๊ะเก้าอี้ให้นักเรียนขนาดอนุบาล	4
<u>งานกิจการนักเรียน</u>	
1. ควรให้เด็กอนุบาลได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมบ้าง เช่น การแสดงผลงาน นิทรรศการ	22
2. จำนวนนักเรียนควรเหมาะสมกับห้องเรียน เพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรม	11

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ เสนอแนะ	ความถี่
3. ควรให้นักเรียนรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและได้รับการตรวจสุขภาพสม่ำเสมอ 4. ครูอนุบาลควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกับนักเรียนของโรงเรียน 5. ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถด้วยตนเองและสนใจวัย	10 9 8
6. ควรจัดกีฬาสำหรับเด็กอนุบาลหรือสนับสนุนให้มากขึ้น	4
<u>งานธุรการและการเงิน</u>	
1. ควรมีครูที่มีความรู้ความชำนาญงานธุรการเพื่อบริการทางบัญชีโดยเจาะ	30
2. การเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ ควรให้สะทาบตรวจเร็วตามใบกำกับ	17
3. ควรชี้แจงการรับ - จ่ายเงินของโรงเรียนให้ครูทราบและดูบัญชีภาคเรียน	16
4. ควรให้ห้องพัสดุ เพื่อเก็บวัสดุอุปกรณ์ได้เป็นระเบียบเรียบร้อย	13
5. เมื่อมีระเบียบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น โรงเรียนควรแจ้งให้ครูทราบทุกเรื่อง	6
6. ควรจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ให้ครูไว้อย่างเพียงพอ	2
<u>งานการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและชุมชน</u>	
1. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนนอกสถานศึกษาอื่น	2
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนหรือผู้ปกครองทราบ	27

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. ผู้บริหารและครูควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น	25
4. ควรเชิญชวนให้ครูปกครองนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	25
/ 5. ควรจัดปฐมนิเทศครูปกครองและนักเรียนเข้าใหม่ทุกคน	14
6. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนให้มากขึ้น	7
/ 7. ผู้บริหารและครูควรหาเวลาไปพบปะครูปกครองนักเรียนบ้าง โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนและสุขภาพ	7
8. โรงเรียนควรจัดตั้งชมรม สมาคม หรือมูลนิธิเพื่อสนับสนุนกิจการของโรงเรียน	4

สรุปผลการค้นคว้า อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารหรือทำงาน ประสบการณ์ในการศึกษาอบรม

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 94.38 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐทั้ง 6 ด้าน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นประสบการณ์ในการบริหารหรือทำงาน และประสบการณ์ในการศึกษาอบรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) เกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ มีคำถาม 70 ข้อ

มีตัวเลือก 5 อันคืคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ทั้ง 6 คำน ที่นอกเหนือไปจากคำถามในตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล หาข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารหรือทำงานและประสบการณ์ในการศึกษาอบรม ส่วนทักษะของผู้บริหารและครูจากแบบสอบถาม ให้นำมาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน เป็นรายข้อ รายคำและโดยรวม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารและครูที่มีต่อความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียน

ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารและครู ที่มีต่อความพร้อมในการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารหรือทำงานประสบการณ์ในการศึกษาอบรม และใช้ความถี่ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลส่วนมากมีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 10 ปี และเคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาลมาแล้ว ส่วนครูอนุบาลส่วนมากก็มี

ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี และเคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาลมาแล้วเช่นกัน

2. ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะผู้บริหารเห็นว่า ความพร้อมในการบริหารงานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานวิชาการอยู่ในอันดับต้น ๆ ส่วนความพร้อมในการบริหารงานบุคลากรและอาคารสถานที่อยู่ในอันดับท้าย

ส่วนครู เห็นว่าความพร้อมในการบริหารงานกิจการนักเรียน งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน อยู่ในอันดับต้น ๆ และความพร้อมในการบริหารงานอาคารสถานที่ งานบุคลากร อยู่ในอันดับท้าย

2.1 ความพร้อมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่ามีความพร้อมมาก แต่มีข้อที่น่าสังเกตคือ ทั้งผู้บริหารและครูต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารระดับจังหวัดเข้าใจและให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานแก่โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ครูยังเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนยังไม่เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการสอนในระดับอนุบาลมากนัก

2.2 ความพร้อมในการบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมมาก แต่ครูเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะจัดให้ครูรับผิดชอบนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 1 : 25 คน นอกจากนี้ผู้บริหารยังเห็นว่า การจัดครูที่มีวุฒิปริญญาหรือผ่านการอบรมตามหลักสูตรอนุบาลเข้าสอนระดับอนุบาลยังทำได้ไม่มากนัก ในขณะที่ครูเห็นว่า โรงเรียนพร้อมที่จะส่งครูเข้ารับการศึกษอบรมปฐมนิเทศครูใหม่ บำรุงขวัญและกำลังใจ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู และส่งเสริมความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ในระดับปานกลางเท่านั้น

2.3 ความพร้อมในการบริหารงานอาคารสถานที่ ผู้บริหารเห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมมาก ส่วนครูเห็นว่ามีความพร้อมปานกลาง ข้อที่นำสังเกตคือ ผู้บริหารและครูเห็นว่า โรงเรียนยังมีความสะดวกในการใช้ห้องสมุด และมีห้อง ขนาดใหญ่สำหรับประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกันยังไม่พร้อมนัก อีกทั้งห้องนำห้องส้วม มีขนาดไม่เหมาะสมกับเด็ก และครูยังเห็นว่า ความพร้อมในเรื่องสนามสำหรับ วิ่งเล่นและเครื่องเล่นสนามยังไม่มากนัก

2.4 ความพร้อมในการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารและครู เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมมาก แต่ข้อที่นำสังเกตมากคือ การให้ความรู้เรื่อง นิรภัยศึกษาแก่เด็กอนุบาลนั้นอยู่ในระดับปานกลางเพียงขอศึกษา

2.5 ความพร้อมในการบริหารงานธุรการและการเงิน ผู้บริหาร และครูมีความเห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมมาก แต่ข้อที่นำสังเกตคือทั้งผู้บริหาร และครูมีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการ ทำงานธุรการ และโรงเรียนส่วนมากไม่มีห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะ นอกจากนี้ ครูยังเห็นว่าการเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ ยังไม่รวดเร็วเท่าที่ควรอีกด้วย

2.6 ความพร้อมในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมมาก ข้อที่นำสังเกต ผู้บริหารและครูเห็นว่า การให้การต้อนรับผู้มาเยี่ยมชมโรงเรียน การปฐมนิเทศ ผู้ปกครองนักเรียน การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสังคมนั้น โรงเรียนมีความ พร้อมมากตามลำดับ และยังมีความเห็นตรงกันอีกว่าการพบปะเพื่อปรึกษาร่วมมือใน การแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนของครูกับผู้ปกครอง การเปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้อาคาร สถานที่ ความร่วมมือจากคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนยังทำได้ไม่มากนัก

3. การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อความพร้อมในการ บริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารหรือ ทำงาน ประสบการณ์ในการศึกษาอบรม พบว่า

3.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อย มีความเห็นถึงความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยเฉพาะด้านวิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่ ชุมชนและการเงิน ส่วนความพร้อมในการบริหารงานด้านการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ไม่ปรากฏว่าแตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารที่เคยศึกษาอบรมและไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล มีความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แม้จะพิจารณาเป็นรายด้านก็ไม่ปรากฏว่าแตกต่างกันแต่อย่างใด

3.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มีความเห็นถึงความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 โดยเฉพาะด้านบุคลากรและด้านชุมชนและการเงิน ส่วนความพร้อมในการบริหารงานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ไม่ปรากฏความแตกต่างกัน

3.4 ครูที่เคยศึกษาอบรมและไม่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาล มีความเห็นถึงความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แม้จะพิจารณาเป็นรายด้านก็ไม่ปรากฏว่าแตกต่างกัน

3.5 ผู้บริหารและครู มีความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชนและการเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่วนความพร้อมในการบริหารงานอาคารสถานที่ไม่ปรากฏว่าแตกต่างกันแต่อย่างใด

4. ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้บริหารและครูได้เสนอแนะไว้มีดังนี้

4.1 งานวิชาการ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง ได้แก่ โรงเรียนควร

ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาอบรมความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การทำอุปกรณ์ และพัฒนาการของเด็ก ผู้บริหารระดับสูงควรจัดให้ครูอนุบาลได้ประชุมสัมมนาร่วมกัน ในระดับเขตการศึกษาหรือระดับประเทศ ผู้บริหารโรงเรียนควรทำให้ผู้ปกครอง นักเรียนเข้าใจถึงการเรียนการสอนในระดับอนุบาลและทราบดีว่าโรงเรียนอนุบาล จัดการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ และควรจัดให้โรงเรียนอนุบาลมีผู้ช่วย ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 2 คน คือฝ่ายอนุบาลและฝ่ายประถม

4.2 งานบุคลากร ข้อเสนอแนะที่มีความดีสูง ได้แก่ ผู้บริหาร ระดับสูงควรดำเนินการให้ครูได้รับนิคมอนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 1 : 25 ครูที่สอนชั้นอนุบาลควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้พิเศษ และผู้บริหารควรให้ครูได้ฝึกอบรม หลักสูตรใหม่ ๆ ในการอยู่ร่วมกับเด็ก

4.3 งานอาคารสถานที่ ข้อเสนอแนะที่มีความดีสูงได้แก่ โรงเรียน อนุบาลควรมีบริเวณกว้างขวาง มีขนาดห้องเรียนสอดคล้องกับจำนวนนักเรียนเพื่อ ความสะดวกในการทำกิจกรรม อาคารเรียนควรเป็นแบบของอนุบาลโดยเฉพาะ และผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณซ่อมแซมอาคาร เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

4.4 งานกิจการนักเรียน ข้อเสนอแนะที่มีความดีสูง ได้แก่ การจัด กิจกรรมของโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้เด็กอนุบาลได้ร่วมกิจกรรมด้วย การจัด ห้องเรียนให้เหมาะสมและสะดวกในการทำกิจกรรม โรงเรียนจัดอาหารที่มีคุณค่า ทางโภชนาการให้นักเรียนรับประทาน ตลอดจนความเอาใจใส่ในการตรวจสอบภาพ ของนักเรียน

4.5 งานธุรการและการเงิน ข้อเสนอแนะที่มีความดีสูง ได้แก่ โรงเรียนควรสรรหา หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานธุรการ โดยเฉพาะ การเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ ควรให้รวดเร็วขึ้น และในการ ประชุมประจำเดือนควรชี้แจงการรับ - จ่ายเงินของโรงเรียนให้ครูรับทราบและ ควรจัดให้มีห้องวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์

4.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ข้อเสนอแนะที่มี
ความถี่สูง ได้แก่ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนตามโอกาสอันควร
ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ โรงเรียน
ควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้นและใกล้ชิด ควรเชิญชวนให้ผู้ปกครองนักเรียน
มาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อความพร้อมในการบริหารงาน
ของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ปรากฏผลที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้บริหารและครู เห็นพ้องกันว่า โรงเรียนอนุบาลของรัฐมีความ
พร้อมในการบริหารงานมาก **ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอนุบาล**
ของรัฐส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 และ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เป็นโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง คือ
ในเขตเทศบาลหรือชุมชนที่มีความเจริญทุกด้าน จึงมีข้อได้เปรียบด้านความพร้อม
อยู่มาก และโรงเรียนอนุบาลยังมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อม
ในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารงานมานาน จึงจะเห็น
ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารมานานกว่า 10 ปี จึงมี
ความสามารถและมีความรู้เฉพาะด้านค่อนข้างมาก ประกอบกับเมื่อครั้งที่อยู่ในสังกัด
กรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษาได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล
ทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน
และให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางการศึกษา ตลอดจนให้ทราบถึงระบบ
การบริหาร ระเบียบการปฏิบัติงาน ให้เข้าใจตรงกันและถูกต้อง ในด้านครูผู้สอน
ชั้นอนุบาลก็เช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี จึงมี

ความรู้ความชำนาญในการสอน และกระทรวงศึกษาธิการก็มีนโยบายว่า ครูผู้สอน
ชั้นอนุบาลนั้นจะต้องมีวุฒิปริญญา นอกจากนั้นส่วนใหญ่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตร
อนุบาลมาแล้ว กล่าวคือ มีความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก
ธรรมชาติของเด็กวัยต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้เปรียบในค่านิยมของนักเรียน เพราะ
ผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากมองเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับอนุบาลมากขึ้น
จึงให้การสนับสนุนและเอาใจใส่การศึกษาของบุตรหลานของตนอย่างเข้มแข็ง และ
ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดี บุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ของโรงเรียนซึ่งได้แก่
นักการภารโรง คนครัว ยาม ก็เช่นเดียวกัน โรงเรียนได้พยายามสรรหาผู้ที่มี
ความสามารถ ความชำนาญในการทำงานแต่ละหน้าที่ มีความขยัน มีความ
รับผิดชอบ รักเด็กเพราะเด็กอนุบาลต้องการการดูแลเอาใจใส่ และระมัดระวัง
อย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ
ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งให้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2
มีเนื้อหาวิชาและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และรับกับหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

ในด้านการเงินนอกจากโรงเรียนอนุบาลจะได้รับเงินงบประมาณ
ประจำปีแล้ว โรงเรียนยังมีเงินนอกงบประมาณอีกหลายประเภท ซึ่งได้มาจากเงิน
บำรุงการศึกษา เงินบริจาค เงินค่าธรรมเนียม เงินจากสมาคมหรือมูลนิธิของ
โรงเรียน เป็นต้น ทำให้โรงเรียนสามารถจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ
มาใช้ในการเรียนการสอนและการดำเนินงานของโรงเรียนได้ตามความต้องการโดยไม่ขาดแคลน
ซึ่งเป็นผลให้มองเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งด้านวัสดุและปัจจัยมาก
อาคารสถานที่ของโรงเรียนอนุบาลโดยทั่วไปมักจะจัด ตกแต่งไว้ดูสวยงามและร่มรื่น
มีบรรยากาศที่เหมาะสมกับเด็ก แบบอาคารเรียนมักเป็นแบบที่เหมาะสมกับนักเรียนอนุบาล

เป็นส่วนใหญ่ มีแผนกันแคกกันลม เพื่อความปลอดภัย ความสุขสบายสำหรับเด็กเล็ก ๆ ที่ช่วยเหลือตัวเองได้ไม่มากนัก จากความพร้อมในประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้โรงเรียนอนุบาลบริหารงานโรงเรียนได้ราบรื่นมาก

2. ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่าโรงเรียนอนุบาลมีความพร้อมในการบริหารงานกิจการนักเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยปกติงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่โรงเรียนต้องจัดทำตั้งแต่การรับนักเรียนเข้าเรียน จนนักเรียนจบออกไป ซึ่งได้แก่ งานการจัดทำทะเบียนนักเรียน ระเบียบประวัติความประพฤติ สุขภาพ สถิติต่าง ๆ ตลอดจนการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาคำเนิงานอื่น ๆ ค่อยไป งานที่จัดเป็นบริการแก่นักเรียน ได้แก่ การตรวจสุขภาพร่างกาย การให้ภูมิคุ้มกันโรค เป็นงานที่โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลประจำจังหวัดในการจัดแพทย์ พยาบาล มาให้บริการและให้ความรู้แก่นักเรียน การจัดโครงการอาหารกลางวันนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะนอกจากความสะดวกของนักเรียนแล้ว นักเรียนยังได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าแก่ร่างกายและครูยังได้ฝึกอบรมมารยาทในการรับประทานอาหารอีกด้วย กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องจัดทำเพื่อเสริมความรู้ความสามารถ และความพร้อมของนักเรียน และครูอนุบาลจะต้องดูแลเอาใจใส่ต่อกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและตลอดเวลา

ส่วนงานกิจการนักเรียนอื่น ๆ นั้น โรงเรียนมีความพร้อมมาก ได้แก่ ครูสามารถดูแลการเล่น การทำกิจกรรม การรับประทานอาหารเช้าของนักเรียนอย่างใกล้ชิด การติดตามผลการเรียนและความประพฤติ การส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาล ทั้งนี้เพราะครูอนุบาล 1 คน ต้องดูแลรับผิดชอบนักเรียนในห้องของตนเองตลอดเวลา เด็กกับครูจะต้องอยู่ด้วยกันอย่างใกล้ชิด แต่เป็นที่น่าสังเกตคือ ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนไม่ค่อยพร้อมในด้านการศึกษาฝึกอบรมให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับชีวิตที่ศึกษานั้นอาจเป็นเพราะโรงเรียนส่วนมากไม่ได้นำมาจัดทำเป็นหน่วยการสอนโดยเฉพาะ แต่ความจริงแล้วครูอนุบาลจะต้องสอดแทรกความรู้ในเรื่องนี้ไว้ในการสอน การอบรม การเล่น การทำกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยอยู่แล้ว

3. ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลมีความพร้อมในการบริหารงานวิชาการมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูส่วนมากเคยศึกษาอบรมเกี่ยวกับหลักการบริหาร หลักการสอนตามหลักสูตรอนุบาลมาแล้ว และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติยังได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือการบริหารโรงเรียนอนุบาลและหนังสือแนวทางการจัดโรงเรียนอนุบาลให้โรงเรียนอนุบาลของรัฐทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการปฏิบัติงาน และในการพิจารณาแต่งตั้งผู้บริหารหรือครูผู้สอนชั้นอนุบาลนั้น จะเน้นคุณสมบัติว่าควรมีวุฒิปริญญาตรีหรือเคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรอนุบาลมาแล้ว นอกจากความงาโรงเรียนไม่สามารถรับย้ายหรือรับการบรรจุครูวุฒิปริญญาตรีได้ ก็จำเป็นต้องให้ครูที่ไม่มีวุฒิปริญญาตรีมาสอนและส่งไปศึกษาอบรมในภายหลัง

โรงเรียนอนุบาลส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และอยู่ในเมือง มีครูเป็นจำนวนมาก โรงเรียนจึงสามารถจัดครูที่มีความรู้ความสามารถทำการสอนได้ง่าย โดยเฉพาะวิชาคณิต นาฏศิลป์ ศิลปะ และจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่ว่า โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูอนุบาลได้ศึกษาอบรมความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การทำอุปกรณ์ พัฒนาการของเด็กและควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาครูอนุบาลทั่วประเทศบ้าง แสดงว่าครูอนุบาลต้องการศึกษาอบรมเพิ่มเติม เพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ซึ่งเป็นผลให้โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงานวิชาการมาก จนสามารถช่วยเหลือให้การฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงเด็กของหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกัน

ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารระดับจังหวัดยังให้ความเข้าใจและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียนไม่มากนักที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากในแต่ละจังหวัดนั้นมีโรงเรียนอนุบาลเพียงจังหวัดละ 1 โรงเรียนเท่านั้น และมีโรงเรียนประถมศึกษาเป็นจำนวนมาก ที่ผู้บริหารระดับจังหวัดจะต้องให้ความช่วยเหลือ ประกอบกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนอนุบาลนั้นได้ปฏิบัติ

ความเปรียบเทียบแผนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว แต่โรงเรียนประถมศึกษามี
 ปฏิบัติการระเบียบของกระทรวงมหาดไทยมาก่อน ล้อมมาโรงเรียนอนุบาลและ
 โรงเรียนประถมศึกษาที่ต่างก็โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ด้วยกัน การปฏิบัติงานตามระบบโครงสร้างใหม่ ซึ่งมีหลักการ นโยบาย และขั้นตอน
 ในการดำเนินงานยุ่งยากซับซ้อนมากเท่า ๆ กัน เมื่อเปรียบเทียบความสนใจของ
 ผู้บริหารระดับจังหวัดที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาแล้วโรงเรียนอนุบาลรู้สึกได้ว่าได้รับ
 ความสนใจน้อยไป จึงคาดหวังว่าน่าจะได้รับความสนใจและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน
 เท่า ๆ กัน

3.3 นอกจากนี้ครูอนุบาลยังเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนยังไม่ค่อย
 เข้าใจถึงการเรียนการสอนในระดับอนุบาลที่สอนเพื่อเตรียมความพร้อม ทั้งที่
 โรงเรียนอนุบาลได้จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนเข้าใหม่ทุกปี เพื่อชี้แจง
 ถึงวัตถุประสงค์และระเบียบการปฏิบัติของนักเรียน ระเบียบการเรียนการสอน
 และการจัดกิจกรรม ผู้ปกครองนักเรียนมักจะคิดว่าเมื่อเด็กวัย 4 - 6 ปี มีความ
 จำดี เคลื่อนไหวคล่อง เรียนรู้ได้เร็ว และมีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงถึงร้อยละ 80
 (ประคินันท์ ยุพรัตน์ 2521 : 11) ก็ควรจะให้เด็กได้เรียน คำนวณ - เขียนหนังสือ
 และฝึกเลขเป็นไฉไลเลย สำหรับประเทศไทยการศึกษาระดับอนุบาลยึดหลักปรัชญา
 ที่ว่า "การอนุบาลศึกษาเป็นการให้การศึกษายอมรับและเลี้ยงดูให้เจริญงอกงาม
 มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา" (สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 3) ดังนั้นจึงเน้นการเตรียม
 ความพร้อมมากกว่าความสามารถทางวิชาการ จึงมีความขัดแย้งกับความเชื่อของ
 ผู้ปกครองอยู่บ้าง

4. ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่าโรงเรียนอนุบาลมีความพร้อมในการ
 บริหารงานธุรการและการเงินมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียน
 ที่มีการรับ - จ่ายเงินเป็นจำนวนมากและหลายประเภท ทั้งเงินงบประมาณและ

เงินนอกงบประมาณ และเมื่ออยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษานั้น โรงเรียนอนุบาลมีฐานะเป็นหน่วยงานย่อยหน่วยหนึ่ง ฉะนั้นการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน การพัสดุ จึงต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบและพระราชบัญญัติต่าง ๆ โดยเคร่งครัด พนักงานจากสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องมาตรวจสอบทุกสิ้นปีงบประมาณ และยังได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียนเสมอ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการปฏิบัติ

✓ กวายนี้นี้โรงเรียนอนุบาลจึงสามารถแสดงหลักฐานการใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา และโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่การเงิน การพัสดุ การบัญชี จึงสามารถทำบัญชีแสดงการรับจ่ายทุกครั้งที่มีการรับจ่ายเงิน โรงเรียนจึงพร้อมที่จะรับการตรวจสอบเสมอ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนควรจะมีห้องเก็บวัสดุ อุปกรณ์ โดยเฉพาะเพื่อความสะดวกปลอดภัยในการนำมาใช้และการเก็บรักษา อาจเป็นเพราะโรงเรียนอนุบาลมีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ความจำเป็นในการใช้ห้องเป็นห้องเรียน ห้องกิจกรรมมีมาก จึงไม่มีห้องเพียงพอที่จะทำห้องพัสดุได้ ส่วนมากจะแบ่งเก็บห้อย ๆ ที่ เช่น ห้องธุรการ ห้องพัสดุ ห้องเจ้าหน้าที่พัสดุ เป็นต้น และการที่โรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการทำงานธุรการโดยเฉพาะ ครูจึงต้องทำหน้าที่นี้ทั้งที่ไม่ได้เรียนมา มีผลทำให้การทำงานค่อนข้างจะล่าช้าและอาจผิดพลาดได้ และครูคงจะไม่สามารถทำงาน 2 หน้าที่ได้ทีเดียว ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนมากก็ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนอนุบาลควรจะมีเจ้าหน้าที่ธุรการโดยเฉพาะ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีความคล่องตัว ความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

5. ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากเป็นพ่อค้า ข้าราชการ ที่มีการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

ค่อนข้างดี ประกอบกับเด็กวัยนี้อยู่ในวัยที่ผู้ปกครองให้ความรัก ความเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองนักเรียนจึงให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียน เป็นอย่างดียิ่ง นอกจากนั้นการที่โรงเรียนอนุบาลตั้งอยู่ในชุมชนที่มีความเจริญ ทุก ๆ ด้าน จึงจะต้องมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย โรงเรียนจึงมีโอกาที่จะ ร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้มาก ตลอดจนการเชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เฉพาะด้าน มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนก็ทำได้มากและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

นอกจากนี้โรงเรียนอนุบาลยังสามารถให้การต้อนรับผู้มา เยี่ยมชมโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนระดับ จังหวัด มีขนาดใหญ่ และจัดการศึกษาหลายระดับ และยังเป็นศูนย์ฝึกอบรมครูและ ที่เลี้ยงเด็กให้แก่หน่วยงานอื่น จึงมีผู้มาเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน และฝึกหัดงานเป็น จำนวนมาก แต่การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนมาใช้ อาคารสถานที่นั้น โรงเรียนยังทำได้ไม่มากนัก ทั้งที่โรงเรียนอนุบาลอยู่ในเมือง ซึ่งชุมชนย่อมมีความต้องการที่จะใช้มาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียน อนุบาลมีกิจกรรมที่ต้องห้ามาก ทั้งของครูและนักเรียน การจัดตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียน ตลอดจนขนาดโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องใช้ ต่าง ๆ ก็เป็นขนาดที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ๆ เท่านั้น

6. ผู้บริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลมีความพร้อมในการ บริหารงานบุคลากรมาก แต่อยู่ในอันดับรองสุดท้าย ส่วนครูมีความเห็นว่า มีความพร้อมปานกลางและเป็นอันดับสุดท้าย ผู้บริหารยอมรับว่างานบริหาร บุคลากรเป็นหัวใจในการบริหาร เพราะการดำเนินงานใดก็ตามจะบรรลุเป้าหมาย หรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย ในโรงเรียน แต่ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารบุคลากรส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ระดับจังหวัดที่ว่าจะสามารถจัดครูที่มีวุฒินุบาลให้โรงเรียนได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการจัดให้ครู 1 คน ดูแลรับผิดชอบนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน คือ

ส่วนครูมีความเห็นว่า โรงเรียนยังมีความพร้อมในการบริหารงานบุคลากร ไม่มากนัก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูได้คาดหวังไว้มากกว่า การบริหารงาน บุคลากรเป็นงานที่สำคัญ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการศึกษาอบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักวิชาการใหม่ ๆ บ้าง อาจเป็นในระหว่างเชกการศึกษาหรือระดับ ประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูอนุบาลได้มาสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการศึกษานูบาล การจกกิจกรรมเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูนั้น โรงเรียนไม่ค่อยได้ทำ จึงทำให้ขวัญ กำลังใจ ในการทำงานของครูอนุบาลน้อยลงไปด้วย ผู้บริหารอาจเห็นว่าครูอนุบาลมีหน้าที่ ความรับผิดชอบมาก และต้องอยู่กับเด็กอย่างใกล้ชิดเป็นประจำทุกวัน จนผู้บริหาร ไม่ค่อยจะได้คำนึงว่าอะไรเป็นความต้องการของครูอนุบาล ประกอบกับจำนวนครู นักเรียน งานในระดับประถมศึกษาที่มีมากกว่า จึงดูเหมือนว่าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับประถมศึกษา มากกว่าระดับอนุบาล และทำให้การบริหารงาน บุคลากรในระดับอนุบาลถูกละเลยความสำคัญไป

7. ผู้บริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลมีความพร้อมในการ บริหารงานอาคารสถานที่ มากแะจะเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนครูเห็นว่ามีความพร้อม ปานกลางและเป็นอันดับรองสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนอนุบาลส่วนมาก มีบริเวณไม่กว้างขวางใหญ่โตเหมือนโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบกับความนิยม ของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้าง อาคารเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำให้ไม่ค่อยมีบริเวณเหลือพอที่จะทำ สนามให้เด็กวิ่งเล่น การขยับขยายบริเวณทำได้ยากเนื่องจากที่ดินในเขตชุมชนมี ราคาสูง อย่างไรก็ดี ความพร้อมในการจัดห้องเรียน อาคารเรียน การปรับปรุง บริเวณโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่นคล้ายบ้านและเอื้อก่อ การจกกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนมีความพร้อมมากอยู่แล้ว ส่วนที่เป็น ปัญหาก็คือ โรงเรียนมีบริเวณคับแคบเกินไป เด็กไม่สามารถที่จะเล่นได้อย่างอิสระ และอาจไม่ปลอดภัย

นอกจากนี้ผู้บริหารและครู ยังเห็นพ้องต้องกันว่า ห้องสมุดของโรงเรียน ไม่สะดวกที่จะให้เด็กอนุบาลเข้าไปใช้และควรมีห้องกิจกรรมรมนั้น อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนจัดห้องสมุดเพื่อบริการนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนมากและต้องการฝึกฝนการอ่านและศึกษาเพิ่มเติม ส่วนห้องกิจกรรมนั้นยังมีความจำเป็นน้อยสำหรับนักเรียนอนุบาล เพราะนักเรียนอนุบาลนั้นควรทำกิจกรรมทุกอย่างภายในห้องเรียน มากกว่า เพื่อความสะดวกในการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าครูควรจัดห้องเรียนให้เป็นโลกจำลองของนักเรียนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ ทำกิจกรรมในห้องเรียนให้มากที่สุด ส่วนห้องน้ำห้องส้วมซึ่งมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและมีขนาดไม่เหมาะสมกับเด็กอนุบาลนั้น เป็นผลมาจากการออกแบบ เพราะโรงเรียนอนุบาลนั้นใช้แบบการก่อสร้างของกรมสามัญศึกษา ซึ่งส่วนมากจะออกแบบอาคารสถานที่สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา แต่เมื่อโรงเรียนอนุบาลใช้แบบอาคารเรียนที่กรมสามัญศึกษาออกแบบให้ จึงต้องใช้แบบห้องน้ำห้องส้วมไปควย และประการสำคัญในการควบคุมการก่อสร้างนั้น แม้ว่าผู้บริหารจะสามารถขอเปลี่ยนแปลงแบบได้ในบางส่วนที่ไม่ใช่โครงสร้างก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องยุ่งยากมากในการดำเนินการขออนุมัติ

๘. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีความรู้ความสามารถในการทำงานมานาน มีความเข้าใจระบบบริหารโรงเรียนและข้อจำกัดในปัจจัยของการบริหารอยู่แล้ว จึงมองการบริหารโรงเรียนโดยรวม ๆ แตกต่างไปจากผู้บริหารที่ค่อนข้างใหม่และมีความมุ่งมั่นที่สูงมาก ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากคือสอนในระดับอนุบาลมานาน ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะการบริหารโรงเรียนและการปรับตัว

ให้เข้ากับทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดใดก็ตามที่ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ความคาดหวังต่าง ๆ ก็จะน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย จึงทำให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมีความพร้อมแตกต่างกัน

9. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการศึกษาอบรมต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการศึกษาอบรมต่างกัน มีความเห็นต่อความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการศึกษาอบรมไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ความเห็นในเรื่องความพร้อมในการบริหารงานแตกต่างกันใด

10. ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงานมากกว่าครู ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาระและหน้าที่ระหว่างผู้บริหารและครูนั้นไม่เหมือนกัน การปฏิบัติงานและการมองความสำคัญของงานแตกต่างกัน โดยเฉพาะการบริหารงานของโรงเรียน ผู้บริหารย่อมทราบและเข้าใจการปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ และข้อจำกัดอื่น ๆ ในขณะที่ครูเป็นฝ่ายปฏิบัติย่อมต้องการความคล่องตัวในเรื่องปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น เมื่อมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้นจึงรู้สึกว่าเป็นข้อบกพร่องของการบริหาร กวญความแตกต่างทางหน้าที่รับผิดชอบและความคาดหวังจึงทำให้เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารงานแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

1.1 แม้ว่าโรงเรียนอนุบาลจะมีความพร้อมทุกด้านมากอยู่แล้วก็ตาม แต่ยังมีบางเรื่องที่ครูเห็นว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง เช่นในเรื่องอาคารสถานที่และบุคลากร ผู้บริหารน่าจะทอ้งหาความเข้าใจกับครู ร่วมมือ และประสานงานให้มากขึ้น เพื่อปรับปรุงส่วนที่ยังไม่พร้อม อาจดำเนินการโดย

1.1.1 จัดการประชุมประจำปี เปิดโอกาสให้ครูแสดงความเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง การบริหารอาคารสถานที่ และบุคลากร

1.1.2 ออกแบบสอบถามถามครูเพื่อขอทราบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการปรับปรุง

1.1.3 ประสานงานกับผู้นบังคับบัญชาในระดับสูง เพื่อขอความร่วมมือในการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ เช่น การหาที่เพิ่มเพื่อขยายให้บริเวณกว้างออกไป การจัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมอาคาร กำนบุคลากร ก็เป็นการจัดให้ครู 1 คน ได้รับนิศชอบนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 25 คน หรือใกล้เคียง

1.2 ความเห็นของผู้บริหารและครูในเรื่องความพร้อมของการบริหารแตกต่างกัน ทำให้มองเห็นซึ่กว่าความคาดหวังของครูสูงมากในเรื่องนี้ ขณะเดียวกันผู้บริหารซึ่งเป็นผู้เผชิญปัญหาการบริหารอยู่เห็นว่าโรงเรียนทำได้เพียงนี้ก็นับว่าพร้อมมากแล้ว ลักษณะเช่นนี้มองเห็นได้ว่า การประสานความเข้าใจในเรื่องปัญหาข้อจำกัดในการบริหารระหว่างครูและผู้บริหารยังมีช่องว่างอยู่ ควรจะได้รับปรับปรุงโดย

1.2.1 การประชุมประจำเดือน แจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวให้ทราบ และอาจทำรายงานการประชุมแจกให้เป็นหลักฐานด้วย

1.2.2 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริงได้มากขึ้น เป็นต้นว่า การสร้างความปลอดภัยในการเล่นของเด็ก การแก้ปัญหาขาดแคลนที่เล่นของเด็ก

การสร้างเสริมความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอนุบาลให้ผู้ปกครอง
ทราบ เพราะครูใกล้ชิดกับผู้ปกครองเด็กมากอยู่แล้ว

1.2.3 จัดสัมมนาทุกปี ปีละ 1 ครั้ง ในระหว่างปิดภาค
ฤดูร้อนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและ
วิชาการเพื่อยกระดับความพร้อมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 ในลักษณะความพร้อมของโรงเรียนอนุบาลขณะนี้ไม่มีปริมาณมาก
พอที่จะใช้เป็นศูนย์ฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงเด็กแก่โรงเรียนอนุบาลต่าง ๆ หรือ
หน่วยงานที่พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ศูนย์โภชนาการของกระทรวงสาธารณสุข
ศูนย์เด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น โดยเฉพาะในค่านิชาการ กิจกรรม
นักเรียน และโรงเรียนที่มีข้อจำกัดในเรื่องอาคารสถานที่และบุคลากรจะต้องแจ้ง
ให้ผู้รับบริการได้เข้าใจ ข้อจำกัดเหล่านั้นด้วย

1.4 ความขัดแย้งในเรื่องวัตถุประสงค์ของการจัดการอนุบาลศึกษา
ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ก็พอมียุ้งโรงเรียนควรดำเนินการแก้ไขโดย

1.4.1 ชี้แจงแนวการจัดประสบการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ
ให้ทราบระหว่างการมอบตัวหรือการปฐมนิเทศ

1.4.2 ทำคู่มือแสดงผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อยืนยันทางเลือก
ของโรงเรียน

1.4.3 ชี้แจงจุดยืนของโรงเรียน ขอบเขตที่จะปฏิบัติและ
ความคาดหวังในความร่วมมือของผู้ปกครองและยอมรับข้อ เสนอของผู้ปกครอง
บ้างในส่วนที่ทำได้

1.4.4 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาสังเกตการสอน
ในสัปดาห์แรก ๆ

1.4.5 จัดให้ครูได้พบปะกับผู้ปกครองนักเรียน อย่างน้อย
ปีละ 2 ครั้ง เพื่อร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน และทบทวนข้อสงสัย
ของผู้ปกครอง เป็นต้น

1.5 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูจัดหน่วยการสอนเกี่ยวกับนิรภัย
ศึกษา และพยายามสอดแทรกไว้ในกิจกรรมให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.1 เพื่อแก้ปัญหาการขาดครูผู้นูปถุ ควรเริ่มจัดให้มีการ
ฝึกอบรมหรือขอความร่วมมือจากวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมต่าง ๆ เช่น ไทย
อิสราเอล ฯลฯ จัดอบรมครูผู้นูปถุโดยเฉพาะ ควรจัดทำโครงการระยะยาว
เพื่อเร่งระดมสร้างพลังคนให้ทันต่อความต้องการของโรงเรียน

2.2 ควรจัดให้ครูผู้นูปถุได้ประชุมสัมมนาด้วยกันในระดับเขต
การศึกษาหรือระดับประเทศ เพื่อสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ปัญหาร่วมกัน
หรืออาจจะนำผลงานมาจัดนิทรรศการ เป็นการเผยแพร่ความสามารถของครูผู้นูปถุ
ของแต่ละโรงเรียน

2.3 ในการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนผู้นูปถุควรจะได้
พิจารณาถึงเหตุผล ความจำเป็นของโรงเรียนด้วย ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอาคาร
สถานที่ อัตราค่าจ้างครู คนงาน มากน้อยเพียงใดสมควรให้ความช่วยเหลือหรือไม่
ไม่ เช่น

2.3.1 การจัดงบประมาณให้เพื่อหาที่ดินในการขยายบริเวณ
ของโรงเรียน

2.3.2 จัดอัตราค่าจ้างครูและคนงานให้เพียงพอและตรงกับ
ความต้องการของโรงเรียนโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ธุรการหรือการเงิน การมี
วุฒิทางพาณิชยการหรือการบัญชี เป็นต้น ตลอดจนการจัดงบประมาณสนับสนุนให้มี
การฝึกอบรมและการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการให้แก่ผู้บริหาร
และครู

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเพิ่มเติม

3.1 ควรมีการวิจัยทัศนะของผู้ปกครองที่มีต่อจุดมุ่งหมายของการจัดการอนุบาลศึกษาของโรงเรียนอนุบาลของรัฐโดยรวมเพื่อทราบความต้องการและความเข้าใจที่แท้จริงของผู้ปกครอง

3.2 ควรศึกษาการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนอนุบาลอย่างลึกซึ้งเพื่อวิเคราะห์ความเพียงพอ ความต้องการพื้นที่และบริเวณที่แท้จริง เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการขาดแคลนพื้นที่โดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริง

3.3 ควรศึกษาปัญหาของการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลของรัฐในทัศนะของผู้บริหารและครู เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาในขณะนี้ เพื่อหาทางแก้ปัญหาให้ลดน้อยลง

עזחארהררר

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน ศึกษานิเทศก์
คู่มือการบริหารโรงเรียนอนุบาล โรงพิมพ์คุรุสภา 2525, 84 หน้า
- _____ แนวการจัดโรงเรียนอนุบาล โรงพิมพ์คุรุสภา 2525, 55 หน้า
- _____ สถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 โรงพิมพ์คุรุสภา 2526,
116 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน
เอราวัณการพิมพ์ 2523, 358 หน้า
- _____ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ศรีเมืองการพิมพ์
2520, 38 หน้า
- _____ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)
พิมพ์ครั้งที่ 2 บริษัทสำนักพิมพ์จำกัด 2525, 369 หน้า
- _____ ผลงานการวิจัยการจัดศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย โรงพิมพ์
เจริญผล 2522, 346 หน้า
- คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา โครงสร้างเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ :
การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ม.ป.ท. 2521, 124 หน้า
- จินตนา หมู่ผึ่ง อนุบาลศึกษา ทิพย์อักษรการพิมพ์ 2525, 107 หน้า
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล
ไทยวัฒนาพานิช 2521, 181 หน้า
- _____ "แนวโน้มการปฐมนิเทศ" ใน เอกสารการสอนชุดวิชา 21311
พฤติกรรมการสอนปฐมนิเทศศึกษา เล่มที่ 3 หน่วยที่ 11 - 15 หน้า 218
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2524, 273 หน้า

ฉัตรภา แก้วสุวรรณ พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรม
ทางสังคมของนักเรียนปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนอนุบาลและ
ศูนย์เด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2525, 205 หน้า อักสาเนา

ทองกรณ พุ่มพู่ ที่ระลึกงานเกษียณอายุ สระบุรี โรงพิมพ์ปากเพรียวการช่าง 2
2527, 99 หน้า

ถนอม เขมะศิริ ที่ระลึกครบเกษียณอายุ กรุงเทพมหานคร พิมพ์ 2527, 75 หน้า
ทวี แทนหนู ปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กใน 3 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 160 หน้า อักสาเนา
นพพงษ์ บุญจิตรกุลย์ หลักการบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 เอ็ด เอ็ม เอ็ม
2525, 134

มันลือ พดกษะวัน การประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2522,
230 หน้า

เบญจวา แสงมลิ "ศูนย์เด็กในความฝัน" ใน ที่ระลึกเกษียณกระทรวงศึกษาธิการ
โรงพิมพ์โรงเรียนเนติศึกษา 2518, ไม่มีเลขหน้า

ประคินันท์ อุปรมัย "การพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย" ใน เอกสารประกอบการ
การสอนชุดวิชา 21311 พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่
6 - 10 หน้า 8 - 11 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2524, 264 หน้า

ประภาพรณ สุวรรณสุข "การจัดสถานศึกษาระดับปฐมวัย" ใน เอกสารประกอบการ
การสอนชุดวิชา 21311 พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 3 หน่วยที่
11 - 15 หน้า 18 - 33 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2524, 273 หน้า

ปราณีต อัมพรสินธุ์ วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนในประเทศไทย
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 325 หน้า อักสาเนา

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ "กาชปฐมวัย" ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา
21311 พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 - 5
หน้า 185 - 186 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2524, 263 หน้า

พิชัย สันติภิรมย์ การใช้อุปกรณ์การสอนของครูอนุบาลโรงเรียนราษฎร์

ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬา 2516, 175 หน้า

อักษำเนา

ไพศาล หวังพานิช "เครื่องมือการวิจัย" เอกสารประกอบการสอน : วิธีการวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศึกษา 2523, 203 หน้า อักษำเนา

เขาวพา เคชะคุปต์ "ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนกับชุมชน" เอกสารประกอบการสอน

กร. 411 2525, 221 หน้า อักษำเนา

ฉวน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2

วัฒนาพานิช 2522, 286 หน้า

หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ทวีติการพิมพ์ 2524,

287 หน้า

วิจิตร (ธีระกุล) วรทมางกูร และสุพิชญา ธีระกุล การบริหารโรงเรียนและ

การนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 สมุทรปราการ ชนิษฐการพิมพ์ 2523,

187 หน้า

ศุภลักษณ์ วสันทิวศ เปรียบเทียบการจัดและดำเนินงานระหว่างโรงเรียนอนุบาล

เอกชนกับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬา 2514, 135 หน้า

อักษำเนา

สกริแห่งชาติ, สภา แนวโน้มการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน ม.ป.ท.

2524, 14 หน้า อักษำเนา

สวัสดิ์ เบ้าสุวรรณ การบริหารโรงเรียนอนุบาลจากประสบการณ์ ม.ป.ท.

2527, 194 หน้า

สุพิชญา ธีระกุล การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 2

สมุทรปราการ ชนิษฐการพิมพ์ 2522, 165 หน้า

- สุวิธ เกษแก้ว การบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพ
มหานคร ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2521, 128 หน้า อักษรย่อ
- สมบุรณ์ พรรณากพ หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน สำนักพิมพ์บรรณกิจ
 2521, 239 หน้า
- อนันต์ ศรีโสภ หลักการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช 2521,
 429 หน้า
- อารี รังสินันท์ "พัฒนาการการปฐมวัยในประเทศไทย" ใน เอกสารประกอบการ
การสอนวิชา 21311 พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่
1-5 หน้า 134 - 135 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2524,
 263 หน้า

Best, John W. Research in Education. 8 th. ed., Englewood
 Cliffs, N.J., Prentice Hall, 1964. 320 p.

Krejcie Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample
 Size of Research Activities" in Journal of Educational and
Psychological Measurement. 30(3) : 608 - 610, 1970.

Magnuson, Walter C. "The Characteristics of Successful School
 Business Managers," Dissertation Abstract International.
 32(1) : 133 - A, July, 1971.

Miller, Van. The Public Administration of American School.
 New York, The Macmillan Company, 1965. 580 p.

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

23 พฤษภาคม 2527

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถามเพื่อทำปริญญานิพนธ์

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยดิฉัน นางสาวพูนศรี กันตวิวัฒน์ นิสิตปริญญาโท ปีที่ 2 วิชาเอก
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้กำลังทำ
ปริญญานิพนธ์เรื่อง "ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ"
เพื่อหาผลสรุปเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ในการทำปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ จำเป็นต้องสอบถามเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีปฏิบัติ
งานในระดับอนุบาลศึกษา คือท่านผู้บริหารและครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2
ซึ่งสามารถที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและดีที่สุด ในการที่จะไปวิเคราะห์แปลผลไต่ตรองกับ
ความเป็นจริง จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามที่ส่งมาให้ครบทุกข้อ
ดิฉันจะได้นำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่น ๆ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพูนศรี กันตวิวัฒน์)

นิสิตปริญญาโท ปีที่ 2 วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ครูท

ที่ ทม 1007/0454

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

11 พฤษภาคม 2527

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุนทรี ศันตวิวัฒน์ เป็นนิสิตระดับ
ปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร. วิจิตร	วรุทบางกูร	ประธาน
------------	------------	--------

ดร. พัฒนา	ชัยพงษ์	กรรมการ
-----------	---------	---------

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยชักกลุ่ม
ตัวอย่างผู้บริหารและครู ในระหว่างวันที่ 17 - 31 พฤษภาคม 2527 เพื่อเป็นข้อมูล
ในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 3919864

แบบสอบถามเพื่อการทำปริญญานิพนธ์

เรื่อง "ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ"

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 : แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารงาน
 ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร

วิธีตอบแบบสอบถามตอนที่ 1

ถ้าท่านเป็นผู้บริหารให้ชึกเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ของข้อ 1
 เท่านั้น ถ้าท่านเป็นครูผู้สอนให้ชึกเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ของข้อ 2
 เท่านั้น ส่วนข้อที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านต้องชึกเครื่องหมาย ✓ ลงใน
 ช่อง ☐ ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

วิธีตอบแบบสอบถามตอนที่ 2

โปรดอ่านแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาตัดสินตามความเห็นและความรู้สึก
 ที่แท้จริงของท่านว่า คำตอบที่กำหนดไว้ทางขวามือ 5 ช่องนั้น ช่องใดตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ให้ท่านชึกเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น

ตัวอย่าง

โรงเรียนจักให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการ
 ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
			✓	

คำอธิบาย

ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนระยะ ๆ มากที่สุด
ให้ชี้ ☒ ของมากที่สุด

ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ มาก
ให้ชี้ ☒ ของมาก

ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ปานกลาง
ให้ชี้ ☒ ของปานกลาง

ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ น้อย
ให้ชี้ ☒ ของน้อย

ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ น้อย ที่สุด
ให้ชี้ ☒ ของน้อยที่สุด

จากตัวอย่างข้างบนนี้ ถ้าท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านจัดให้มีการเก็บคะแนน
พัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ นั้น โรงเรียนของท่านปฏิบัติน้อย ท่านก็ชี้ ☒
ลงในช่อง "น้อย"

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่าน

1. ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐมาแล้วกี่ปี (สำหรับผู้บริหาร)

☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

2. ท่านทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลมาแล้วกี่ปี (สำหรับครูผู้สอน)

☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3. ท่านเคยศึกษาหรืออบรมตามหลักสูตรอนุบาลมาแล้วหรือยัง

☐ เคยศึกษา ระดับ.....

☐ เคยอบรม เป็นเวลา วัน

☐ ไม่เคย

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. โรงเรียนจัดระยะเวลาในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมเหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียน					
10. โรงเรียนจัดให้มีการเก็บคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ					
11. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีพัฒนาการทางสติปัญญา					
12. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
13. หัวหน้าฝ่ายวิชาการอนุญาตให้ความช่วยเหลือครูอนุญาตความกระตือรือร้นและพื้นที่					
14. ครูอนุญาตพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการซึ่งกันและกัน					
15. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมครูหรือพี่เลี้ยงแก่หน่วยงานอื่น					
16. ผู้บริหารระดับจังหวัดเข้าใจและให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานแก่โรงเรียน					
ข. <u>งานบุคลากร</u>					
1. โรงเรียนมีครูผู้อนุญาตหรือผ่านการอบรมหลักสูตรอนุญาตเพียงพอกับจำนวนห้องเรียน					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ครูอนุบาลได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการศึกษายุทธศาสตร์ สัมมนา เพื่อให้เข้าใจในหลักการอนุบาล					
3. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมพิเศษแก่ครูใหม่ทุกคน					
4. ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจต่อปัญหาและความต้องการของครูอนุบาล					
5. ครูอนุบาลพร้อมที่จะสาธิตวิธีสอนให้ดูแบบเขียนเขียนใหญ่ เป็นตัวอย่าง					
6. ครูอนุบาลมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของโรงเรียน					
7. ครูอนุบาลมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน					
8. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูเสมอ					
9. โรงเรียนได้จัดทำรายละเอียดของงานทุกหน้าที่อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครู					
10. โรงเรียนจัดให้ครูอนุบาลรับผิดชอบนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคือครู 1 คนต่อนักเรียน 25 คน					
11. บุคลากรฝ่ายอื่นในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการหน้าที่					
ค. งานอาคารสถานที่					
1. บริเวณโรงเรียนเป็นระเบียบ สวยงาม ร่มรื่น มีรั้วรอบ					

2. บริเวณโรงเรียนสะอาด มีทางระบายน้ำ ที่ทิ้ง
และกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ
3. โรงเรียนมีสนามให้นักเรียนวิ่งเล่นและจัดกิจกรรม
กลางแจ้งได้
4. โรงเรียนจัดเครื่องเล่นสนามให้อย่างเพียงพอ
และปลอดภัย
5. ห้องเรียนจัดโต๊ะยาวงาม อมอุ่นคล้ายบ้าน มีวัสดุ
อุปกรณ์และครุภัณฑ์เพียงพอ เช่น กุ๊เก็บเครื่องใช้
เครื่องนอน ชั้นวางของ ที่วางรองเท้า ฯลฯ
6. ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศ
ถ่ายเทได้สะดวก
7. ห้องสมุดหรือมุมหนังสือสำหรับนักเรียนอนุบาลอยู่ใน
ที่ ๆ นักเรียนเข้าไปใช้ได้สะดวก
8. โรงเรียนมีห้องประชุมหรือห้องกิจกรรมสำหรับใช้
นักเรียนอนุบาลในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น
ประชุม ร้องเพลง ฟังนิทาน ฯลฯ
9. โรงเรียนมีห้องน้ำห้องส้วมที่มีขนาดเหมาะสมกับ
นักเรียนและเพียงพอ

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

ง. งานกิจการนักเรียน

1. โรงเรียนคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่เหมาะสม
2. โรงเรียนจัดทำระเบียบประวัติการเรียน ความประพฤติ สุขภาพและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
3. นักเรียนได้รับการตรวจสอบสุขภาพและการให้ภูมิคุ้มกันโรคเป็นประจำ
4. นักเรียนได้รับประทานอาหารที่สะอาด มีคุณค่าทางหลักโภชนาการอย่างเพียงพอ
5. ครูดูแลการเล่น การทำกิจกรรม และการรับประทานอาหารของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
6. นักเรียนได้รับการสนับสนุนให้แสดงออกทางความรู้ ความสามารถ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. โรงเรียนให้ความเอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางร่างกายและอารมณ์
8. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย การพักผ่อน เป็นต้น
9. หากมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น โรงเรียนมีมาตรการพร้อมที่จะคุ้มครองให้นักเรียนได้รับความปลอดภัย

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. โรงเรียนจัดให้มีการอบรมและฝึกหัดเกี่ยวกับ นิรภัยศึกษาแก่นักเรียนอนุบาล					
11. โรงเรียนสามารถส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยเข้า รับการรักษายามบาล					
12. โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับโรคระบาดและ การรักษาสุขภาพพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค					
13. โรงเรียนจัดให้มีการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน					
14. โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผลด้านการเรียน ความ ประพฤติของนักเรียนระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน					
จ. <u>งานธุรการและการเงิน</u>					
1. โรงเรียนพร้อมที่จะแจ้งข่าวสาร ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ให้ครูทราบทันที					
2. โรงเรียนพร้อมที่จะบริการการเบิกจ่ายเงินประเภท ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว					
3. โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ใน การทำงานธุรการอย่างเพียงพอ					
4. โรงเรียนเก็บเอกสารอย่างมีระบบ เพื่อสะดวก ในการค้นหาและปฏิบัติ					

5. โรงเรียนจักเวร ยาม เพื่อดูแลความปลอดภัย ทรัพย์สินของโรงเรียน
6. บัญชีการเงิน การพัสดุของโรงเรียน ทำเป็นปัจจุบันและได้รับการตรวจสอบ
7. โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ให้ครูใช้อย่างเพียงพอ
8. โรงเรียนจัดให้มีการเก็บ รักษา ซ่อมแซมสำรวจ พักพิทักษ์ครุภัณฑ์
9. โรงเรียนมีเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนหรือนโยบายการจัดการเรียนการสอนพร้อมที่จะเผยแพร่ได้
10. โรงเรียนสามารถแสดงหลักฐานการใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา
11. โรงเรียนมีห้องเก็บวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบ
- ค. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
 1. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมพิเศษผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าใหม่ทุกปี

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

2. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
3. ครูและผู้ปกครองนักเรียนได้มีโอกาสได้พบปะเพื่อปรึกษาหารือร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
4. ผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น งานวันเด็ก งานนิทรรศการ อย่างกระตือรือร้น
5. โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมาเป็นแนวทางปรับปรุงโรงเรียน
6. โรงเรียนต้อนรับผู้มาเยี่ยมด้วยความเต็มใจ
7. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนมาใช้ห้องสมุด สนามเด็กเล่น อาคารสถานที่
8. โรงเรียนพร้อมที่จะร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม
9. กรรมการศึกษาของโรงเรียนให้ความเห็นความร่วมมือในการดำเนินงานของโรงเรียน

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร

คำชี้แจง กรุณาเขียนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งนอกจากที่ระบุในแบบสอบถาม

1. งานวิชาการ

2. งานบุคลากร

3. งานอาคารสถานที่

4. งานกิจการนักเรียน

5. งานธุรการและการเงิน

6. งานตามสัมพันธ์ : ส่วนโรงเรียน 110.5/256

6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

- _____
- _____
- _____

ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

บทคัดย่อ
ของ
ทวนศรี กันทิวัฒน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูต่อความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครู โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและการศึกษาอบรม

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร 62 คน และครู 240 คนซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเห็นว่าการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลทุกด้านมีความพร้อมมาก สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ การบริหารงานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน งานบุคลากร และงานอาคารสถานที่ ส่วนครูเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมมากในเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียน งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่วนความพร้อมทางกายภาพอาคารสถานที่และบุคลากรยังไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ปรากฏความแตกต่างในความเห็นเรื่องความพร้อมในการบริหารโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ADMINISTRATIVE READINESS OF THE PUBLIC
KINDERGARTEN SCHOOLS

AN ABTRACT
BY
POONSRI TANTIWAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakarinwirot University
March 1985

The purposes of this research were to study the administrative readiness in public kindergarten schools, administration as perceived by the school administrators and teachers, and to compare the perception of the administrators and teachers having different experience and training.

The samples of this study were consisted of 62 administrators and 240 teachers working in the public kindergarten schools, Department of Primary Education. The rating-scale questionnaire was used to collect data. Mean, variance, standard deviation and T - test were applied in order to analyze the data.

The administrative readiness in all areas as perceived by the administrators was considerably high and could be ranked as thus- student personnel administration, auxiliary services administration, academic administration, school - community relation administration, personnel administration and school facilities administration. The teachers perceived that the readiness in student personnel, academic, auxiliary services and school - community relation administration were high but the school facilities and personnel administration were not satisfactory. The significant differences at .05 level were found, when the perception of administrators and teachers having different experience and training being compared.
